

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

Biologisk mångfald ur svenska privatinvesterares perspektiv

Kandidatuppsats i Industriell och finansiell ekonomi
Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet
Höstterminen 2021

Handledare: Gabriela Schaad

Författare:	Födelseår:
Johanna Jörgensson	940419
Max Åkesson	970528

Sammanfattning

Förlusten av den biologiska mångfalden är en kris som blir allt mer framträdande. Samtidigt fortsätter den finansiella sektorn att investera miljardbelopp i företag och projekt som går att identifiera som bidragande faktorer. Svenska privatinvesterares pengar går att härleda till faktorer som bidrar till minskningen av den biologiska mångfalden, främst i bankernas indexfonder men även i aktivt förvaltade fonder. Vissa av företagen och projekten har även hittats i vissa så kallade hållbarhetsfonder. Den här studien undersöker hur svenska privatinvesterares generella kunskapsläge inom området ser ut och om de har kännedom om problematiken med den minskade biologiska mångfalden, samt dess koppling till deras investeringar. Studien undersöker även hur privatinvesterares förväntningar och krav ser ut gällande bankernas ansvarstagande och agerande. Fokus är främst på den mängd information som går att erhålla från bankerna samt dess grad av transparens. För att uppfylla studiens syfte genomfördes en enkätundersökning.

Resultaten visade att det finns en kunskapsbrist hos de undersökta privatinvesterares inom både problemet med den biologiska mångfalden i sig och hur deras investeringar kan vara bidragande faktorer. Det framgick även att det finns förväntningar och krav från privatinvesterares på den mängd information samt grad av transparens som går att erhålla från bankerna. Vidare noterades tips och önskemål till bankerna som privatinvesterares uppgav sig ha. Det framgick även att flera av privatinvesterares i dagsläget lägger större vikt vid klimatförändringarna än den minskade biologiska mångfalden. Genom att studien bidrar med en kartläggning av det rådande läget hos en grupp svenska privatinvesterares, kan det bidra till en förståelse samt förbättringsförslag för bankerna. De kan använda informationen som framkommit i studien som ett underlag för vägledning i deras beslut och framtida arbete gentemot sina kunder. Det kan även vara relevant för övriga aktörer inom den finansiella sektorn för att få en ökad förståelse för kunders efterfrågan och preferenser inom området.

Nyckelord: biologisk mångfald, privatinvesterares, banker, klimatförändringar, hållbar utveckling, företagsansvar, natur, empowered citizenship.

Abstract

The loss of biodiversity is currently a prominent crisis. At the same time, the financial sector keeps on investing billions of Swedish kronor into businesses and projects that can be identified as contributors to this crisis. Swedish private investors' money can therefore be derived from factors that contribute to the loss of biodiversity, primarily through the Swedish banks' index funds but also in actively managed funds. Some of these businesses and projects have also been found in a few sustainability funds. This study examines how Swedish private investors' general knowledge within this area looks like and if they have any knowledge about the complex of problems surrounding the loss of biodiversity, and how it is connected to their investments. The study will also examine how Swedish private investors expectations and demands look like regarding the Swedish banks' responsibilities and pursuance. The primary focus is the amount of information that is available from the banks, but also the banks' levels of transparency. In order to fulfil the purpose of the study a survey was carried out.

The results showed that there is a knowledge gap among the Swedish private investors who participated in the survey. The knowledge gap was apparent regarding the problem we are facing with biodiversity and also in how private investors' different investments can be contributing factors to the biodiversity loss. It also appeared that there were expectations and demands from the private investors on the amount of information and the level of transparency that is available to receive from the banks. Some private investors also gave tips and had different wishes for the banks on how they could manage the situation. It also appears that climate change at the moment is valued higher and thus has a higher priority than the loss of biodiversity. As this study contributes with a mapping of the current state of knowledge from a group of Swedish private investors, it can also contribute to help the banks to get a better understanding regarding what they can do to improve within this area. The banks can use the information that has emerged from the study as a foundation on how they can determine their decisions and their work moving forward towards their customers. It can also be relevant for other participants within the financial sector to get a better understanding of customers demands and preferences within this area.

Keywords: biodiversity, private investors, banks, climate change, sustainable development, corporate responsibility, nature, empowered citizenship.

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Gabriela Schaad som har bidragit med värdefull feedback, snabb respons vid frågor och samtidigt visat ett stort engagemang genom hela uppsatsprocessen. Vi vill även tacka alla respondenter som tog sig tiden att genomföra vår enkätundersökning som sedan utgjorde grunden för uppsatsen. Utöver det vill vi även rikta ett tack till våra närstående som på olika sätt varit hjälpsamma och stöttande under processen.

Göteborg, 10 januari 2022

Johanna Jörgensson & Max Åkesson

Begreppslista

Asymmetrisk information

Asymmetrisk information uppstår när den ena parten besitter mer information än övriga motparter (Hirschey, Bentzen & Carsten 2019).

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är all den variation som finns i våra ekosystem och samspelet mellan olika arter och växter som lever i dessa miljöer. Det är allt levande omkring oss som växter, djur, bakterier och virus (Göteborgs Centrum för Globala Biodiversitetsstudier 2021).

CSR, Corporate Social Responsibility

Är en arbetsprocess som tar upp företagets samhällsansvar inom ekonomiska, miljömässiga och sociala hållbarhetsaspekter (Grankvist 2009).

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster omfattar alla produkter och tjänster som människan erhåller från ekosystemen och är grunden för människans överlevnad och välfärd (Naturvårdsverket u.å.).

Empowered citizenship

Empowered citizenship omfattar hur individer kan bidra och påverka för att se till att ageranden faktiskt sker (Dasgupta 2021).

ESG, Environmental, Social and Corporate Governance

Mått som används för att mäta och bedöma hur företag arbetar och förhåller sig till flera icke-finansiella faktorer inom bland annat miljö, socialt ansvar och ägarstyrning (Escrig-Olmedo, Fernández-Izquierdo, Ferrero-Ferrero, Rivera-Lirio & Muñoz-Torres 2019).

Greenwashing

Greenwashing är när ett företag försöker framställa sig själva och sina produkter eller tjänster som bättre för miljön och klimatet än vad de egentligen är (Sveriges kommunikatörer 2021).

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling definierades av Brundtlandkommissionen från 1986 som *”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”* (FN-förbundet 2016).

Hållbara fonder

En hållbar fond är en portfölj av värdepapper som tar hänsyn till olika hållbarhetsaspekter. Hållbara fonder brukar därför exkludera kontroversiella företag och branscher som inte bidrar till en hållbar utveckling.

Privatinvesterare

Privatinvesterare definieras i den här studien som privatpersoner som äger aktier, andelar i fonder eller andra finansiella tillgångar inklusive egna placeringar i premiepensionen.

SRI, Social Responsible Investment

SRI står för hållbara och ansvarsfulla investeringar och är de typer av investeringar som verksamheter kan investera i för att integrera ESG i sin verksamhet och stärka sin ESG-rating (Alda 2021).

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Biologisk mångfald	2
1.2 Befintliga mål och ramverk	3
1.2.1 Agenda 2030	3
1.2.2 Equator Principles	3
1.2.3 Task Force for Nature related Financial Disclosures (TNFD)	3
1.2.4 COP26	4
1.2.5 COP15	4
1.3 Problembeskrivning	5
1.4 Syfte och frågeställningar	8
2. Teoretisk referensram	9
2.1 Företags integrering av hållbarhet	9
2.1.1 Corporate Social Responsibility (CSR)	9
2.1.2 Environmental, Social and Corporate Governance (ESG)	10
2.1.3 Social Responsible Investment (SRI)	10
2.2 Legitimitetsteorin & Intressentmodellen	11
2.3 Tidigare studier	12
2.3.1 Vetenskaplig forskning	12
2.3.2 The Dasgupta Review	12
2.3.2.1 Empowered citizenship	13
2.3.2.2 Ökad kunskap	13
3. Metod	14
3.1 Studiens utformning	14
3.2 Litteraturundersökning	15
3.3 Val av forskningsmetod	15
3.4 Design av enkät	16
3.4.1 Följebrev	17
3.4.2 Utformning av frågor	17
3.4.3 Utformning av svarsalternativ	18
3.4.4 Enkätens validitet och reliabilitet	19
3.4.5 Test av enkäten	19
3.5 Datainsamling	19
3.6 Bearbetning av resultat	20
3.6.1 Kvantitativa resultat	20
3.6.2 Kvalitativa resultat	21

3.7 Validitet och reliabilitet	21
3.7.1 Resultatens validitet	22
3.7.1.1 Normalfördelning	22
3.7.2 Resultatens reliabilitet	23
3.7.3 Validitet och reliabilitet vid kvalitativ undersökning	23
3.7.4 Brister i enkätutformningen	23
4. Resultat	24
4.1 Bakgrundsinformation	24
4.1.1 Kön	24
4.1.2 Ålder	24
4.1.3 Ägande av investeringar	25
4.2 Kännedom om biologisk mångfald och sambandet med investeringar	25
4.3 Vikten av påverkan på biologisk mångfald vid investeringsbeslut	26
4.4 Privatinvesterares förväntningar på information från banken	29
4.5 Bankens ansvar	32
4.6 Fritextsvar	34
4.6.1 Önskemål eller tips på bankens information	34
4.6.2 Övriga tillägg	34
5. Analys	36
5.1 Identifierad kunskapsbrist	36
5.2 Samband mellan privatinvesterares kunskap, banker och företag	37
5.3 Efterfrågan på ökad information och transparens från bankerna	38
5.3.1 Upplevd mängd och tydlighet i erhållen information	38
5.3.2 Skillnad mellan biologisk mångfald och klimatförändringarna	39
5.3.3 Efterfrågan på mer lättillgänglig information	40
5.4 Förväntningar på bankens ansvarstagande	40
6. Diskussion & Slutsats	42
6.1 Identifierad kunskapsbrist	42
6.2 Ökat fokus på den biologiska mångfalden	42
6.3 Identifierade förväntningar och krav	43
6.4 Bankernas roll i förbättringsarbetet	43
6.5 Framtida forskning	44
Referenser	45
Bilaga A - Enkät	51
Bilaga B - Övriga enkätresultat	55
Bilaga C - Beräkningar av läges- och spridningsmått	58

Figurförteckning

Figur 1. Fördelning av respondenternas juridiska kön.....	24
Figur 2. Respondenternas åldersfördelning.	25
Figur 3. Hur stor kännedom privatinvesterare har om problemet med den minskade biologiska mångfalden.	26
Figur 4. Hur stor kännedom privatinvesterarna har om investeringsbesluts påverkan på den biologiska mångfalden.	26
Figur 5. Hur mycket privatinvesterarna tänker på påverkan på den biologiska mångfalden vid en ny investering.	27
Figur 6. Om privatinvesterarna avstår från planerade investeringar om de visar sig ha negativ påverkan på den biologiska mångfalden.....	27
Figur 7. Privatinvesterares uppfattning om mängden information som banken erbjuder angående en investerings påverkan på den biologiska mångfalden.....	30
Figur 8. Hur tydlig privatinvesterare uppfattar informationen från banken angående sambandet mellan investeringar och den biologiska mångfalden.....	30
Figur 9. Om privatinvesterarna har förväntningar på tillgänglig information från banken angående investeringars påverkan på den biologiska mångfalden.	31
Figur 10. Om mer lättillgänglig information om hur investeringar påverkar den biologiska mångfalden hade kunnat påverka investeringsbeslut.....	32
Figur 11. Om privatinvesterarna tycker det är bankernas ansvar att avstå från investeringar i företag och projekt som påverkar den biologiska mångfalden negativt.	33
Figur 12. Om byte av bank är ett alternativ om den nuvarande banken investerar i företag och projekt som försämrar den biologiska mångfalden.....	33

“[...] by bringing economics and ecology together, we can help save the natural world at what may be the last minute – and in doing so, save ourselves.”

(David Attenborough 2021 s.2)

1. Inledning

Förlusten av den biologiska mångfalden är en kris som blir allt mer framträdande. Det beskrivs som jordens sjätte massutdöende och sambandet mellan det pågående problemet med klimatförändringarna och förlusten av den biologiska mångfalden är komplext men tätt sammanlänkat (Naturskyddsföreningen 2021a). Effekterna av förändringar i klimatet påverkar förutsättningarna för den biologiska mångfalden och klimatförändringarna förvärras av förlusten av arter (Naturskyddsföreningen 2021a). Samtidigt fortsätter den finansiella sektorn att investera miljardbelopp i företag och projekt som går att identifiera som bidragande faktorer till utarmningen av den biologiska mångfalden.

I rapporten *Forests on Fire* som är framtagen genom ett samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Fair Finance Guide och World Animal Protection i Sverige (2021) framgår det att investeringar av de svenska storbankerna är direkt kopplade till företag som driver på Amazonas avskogning och därmed har negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Dessa företag benämns i rapporten som "högriskföretag". Avskogningen av Amazonas bidrar till utarmningen av den biologiska mångfalden då det bland annat hotar unika och sällsynta växt- och djurarter som bara kan överleva i vissa specifika områden. Det framgår i rapporten att i början av 2021 hade de sju största bankerna i Sverige sammanlagt 9,2 miljarder kronor investerade i högriskföretag. Vidare visar rapporten att tre av bankerna hade 2,3 miljarder i lån och finansiering i några av företagen. Dessa högriskföretag hittades enligt rapporten främst i bankernas indexfonder men även i deras aktivt förvaltade fonder. Flera av företagen kunde även hittas i bankernas så kallade hållbarhetsfonder, där de flesta av dessa hållbarhetsfonder är indexfonder (Naturskyddsföreningen, Fair Finance Guide & World Animal Protection i Sverige 2021).

Svenska fondsparares pengar går alltså att härleda till faktorer som bidrar till utarmningen av den biologiska mångfalden. Frågan är hur privatinvesterares generella kunskapsläge ser ut inom området och om de har kännedom om problematiken med den minskade biologiska mångfalden samt dess koppling till finanssektorn. Är de medvetna om vad deras investeringar är involverade i för typ av företag och projekt samt vidden av dess eventuella konsekvenser? Utifrån dessa uppkomna frågor är det av stort intresse och relevans att undersöka privatinvesterares kunskapsläge samt hur deras förväntningar och krav ser ut gällande bankernas ansvarstagande och agerande.

1.1 Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är all den variation som finns i våra ekosystem och samspelet mellan olika arter och växter som lever i dessa miljöer. Det är allt levande omkring oss som växter, djur, bakterier och virus. Det är antal arter och dess uppsättning men även den genetiska variationen (Göteborgs Centrum för Globala Biodiversitetsstudier 2021). Den biologiska mångfalden har en avgörande roll i naturens grundläggande funktioner som bland annat rening av luft och vatten (Naturskyddsföreningen 2021b) och balanserade ekosystem fyller därför en vital roll för planetens välmående. Den bidrar även med ekosystemtjänster i form av människors tillgång till mat, medicin och kläder och är därför av högsta vikt för en bibehållen och förbättrad livskvalitet (Diaz et al. 2019). Ekosystemtjänster omfattar alla de produkter och tjänster som människan erhåller från ekosystemen och de är grundförutsättningar för människans överlevnad och välfärd (Naturvårdsverket u.å.). Planeten behöver således en rik biologisk mångfald för att de naturliga processerna skall kunna fortgå och bidra till en hållbar framtid för oss människor.

Sedan 1970-talet har världens befolkning fördubblats och mänsklighetens hastiga tillväxt och överexploatering av naturens resurser har resulterat i en minskad biologisk mångfald (Världsnaturfonden WWF 2020). Orsaker till förändringar i den biologiska mångfalden kan delas upp i indirekta- och direkta drivkrafter, där de indirekta omfattar exempelvis socioekonomiska och demografiska trender som kan påverka konsumtionsmönster, teknisk innovation samt kultur och regleringar (IPBES u.å.). Direkta drivkrafter är exempelvis förändring av markanvändning, klimatförändringar, föroreningar samt användning och exploatering av naturresurser (IPBES u.å.). I Världsnaturfondens Living Planet Index från 2020 framgår det att en genomsnittlig minskning på 68 procent av de undersökta populationerna av ryggradsdjur har skett mellan 1970–2016 (Världsnaturfonden WWF 2020). I IPBES rapport *The global assessment report on Biodiversity and Ecosystem Services*, framgår det att 75 procent av den isfria landytan och 66 procent av haven har påverkats kraftigt av människor samt att närmare 85 procent av våtmarkerna har försvunnit (IPBES 2019). Arternas och ekosystemens utveckling fungerar som ett bra mått på den biologiska mångfaldens välmående. Dessa påtagliga nedgångar visar att den biologiska mångfalden är hotad och enligt IPBES (2019) riskerar en miljon arter att dö ut. Även World Economic Forum uppger att den minskade biologiska mångfalden en global risk. De undersökte och rankade de största globala riskerna och under 2015 var förlusten av den biologiska mångfalden på plats tio (World Economic Forum 2015). I en rapport från 2020 har problemet stigit från plats tio till plats tre på deras lista över globala hot (World Economic Forum 2020). Det visar att förlusten av den biologiska mångfalden blir en allt mer akut fråga, utan att tillräckligt stora förebyggande insatser görs för att stoppa förloppet (Naturskyddsföreningen 2021c).

1.2 Befintliga mål och ramverk

1.2.1 Agenda 2030

Bevarandet av ekosystem och biologisk mångfald är ett av de Globala målen. De Globala målen ingår i Agenda 2030 som FN:s medlemsländer antog i september 2015. Då formulerades de 17 Globala målen samt tillhörande 169 delmål. Medan Agenda 2030 är en agenda för hållbar utveckling och en övergripande vision om hur världen ska se ut år 2030, så är de Globala målen en mer detaljerad plan för vad som behöver åstadkommas av länderna för att uppnå denna utveckling (Globala målen u.å).

1.2.2 Equator Principles

Equator Principles är ett ramverk och riktlinjer för finansiella institutioner (Equator Principles 2021). Genom att utgå från dessa principer kan det underlätta för finansiella institutioner att identifiera miljömässiga och sociala risker samt ligga till grund för bedömning och beslutsfattande vid finansiering av projekt. Om projekt har en negativ effekt på ekosystem eller samhället bör de undvikas, men om det inte anses möjligt bör dess negativa påverkan istället reduceras eller kompenseras för på ett lämpligt sätt för det aktuella fallet (Equator Principles 2021). Equator Principles Financial Institutions (EPFIs) uppger i en rapport (2020) att de kommer att uppmuntra kunder som tar del av principerna att hantera och åtgärda sina eventuella negativa risker som identifieras och de menar att en applicering av principerna kan bidra till att uppnå de Globala målen. Vidare framgår att de stödjer ett bevarande av den biologiska mångfalden, vilket även inkluderar en förbättring av de bevis som ligger till grund för forskning och beslut som omfattar den biologiska mångfalden (Equator Principles 2020).

1.2.3 Task Force for Nature related Financial Disclosures (TNFD)

Task Force for Nature related Financial Disclosures (TNFD) är ett ramverk för organisationer för att upptäcka samt hantera naturrelaterade risker och omfattar både att rapportera samt att agera på dessa (TNFD 2021a). Deras syfte är att bidra till en förskjutning av finansiella flöden från handlingar som är negativa för naturen till sådana som istället är positiva för naturen. De menar att finansiella institutioner och företag inte har tillräckligt med information för att ha en förståelse för naturens påverkan på deras finansiella resultat, samt vilka långsiktiga finansiella risker som kan uppkomma beroende på hur de påverkar naturen. De beskriver att bättre information kan möjliggöra för dessa aktörer att involvera naturrelaterade risker i sin verksamhetsplanering.

I rapporten *Nature in Scope* (TNFD 2021b) beskrivs att förlusten av naturen är en risk för företag men att det även kan innebära möjligheter. Rapporten beskriver exempelvis naturrelaterade omställningsrisker och möjligheter, varav en sådan risk kan vara att en

verksamhet drabbas ekonomiskt till följd av förändringar som innebär att verksamheter med en negativ påverkan på naturen straffas. Det kan bero på exempelvis dåligt rykte eller rättstvister. Möjligheter vid naturpositiva omställningar kan enligt rapporten uppstå då verksamheten blir mer lönsam till följd av att marknadens preferenser och krav förändras på så vis att naturpositiva handlingar belönas. Vidare i rapporten beskrivs hur digitaliseringen har bidragit till ett ökat engagemang hos människor angående finansiella beslut. Det har möjliggjort en ökad insyn i investeringars effekter och samtidigt bidragit till en plats för personer att kunna uttrycka sina krav. I rapporten framgår det att reaktioner på hur en verksamhet påverkar naturen kan bli allt större och att det kan innebära en viktig drivkraft för övergången till naturpositiva handlingar.

1.2.4 COP26

COP26 var FN:s klimattoppmöte i Glasgow, Skottland 2021 där över 200 länder, företag och andra organisationer deltog (Världsnaturfonden WWF 2021). COP står för Conference Of the Parties och siffran 26 för att det var FN:s 26:e toppmöte om klimatet. Målet med dessa möten är att arbeta mot den globala uppvärmningen men det inkluderar även i många fall arbete för att motverka förlusten av den biologiska mångfalden på grund av hur nära relaterade problemen är. En av frågorna som var i fokus under mötet handlade exempelvis om avskogning och att göra klimatanpassningar för att skydda naturen från konsekvenser av klimatförändringarna (Naturskyddsföreningen 2021d).

1.2.5 COP15

Runt samma tidsperiod som COP26 ägde rum hade FN även ett möte som kallades COP15. Eftersom mötena skedde tätt inpå varandra fick inte COP15 lika stor uppmärksamhet då COP26 ansågs vara toppmötet. COP15 var tillägnad specifikt åt biologisk mångfald och många anser att detta är nästa stora våg inom hållbarhet (SEB 2021). COP15 gav ett tillfälle för länder att diskutera hur den globala ramen för biologisk mångfald skall sättas efter 2020. Syftet är ett ökat fokus på den minskade biologiska mångfalden och att problemet ska hanteras med samma relevans som klimatförändringarna (UNRIC u.å.). Tidigare har COP15 och COP26 agerat oberoende av varandra men flera aktörer har gjort anmärkningar på detta och betonat vikten av att leta efter klimatlösningar som förenar de två dimensionerna. Berörda parter menar att eftersom dessa två kriser är tätt sammanlänkade bör de regleras samtidigt (UNRIC u.å.).

1.3 Problembeskrivning

Klimatfrågan är högaktuell och effekterna av den ökade globala medeltemperaturen medför allvarliga konsekvenser för livet på jorden. Skogsbränder, extremväder, döende korallrev och stigande havsnivåer är några exempel på de följder som en ökad medeltemperatur medför (Naturskyddsföreningen 2021a). Samtidigt är det ett tätt samband mellan klimatförändringarna och krisen med den minskade biologiska mångfalden. (Naturskyddsföreningen 2021a). Problemet med förlusten av biologisk mångfald är akut och kräver insatser för en hållbar utveckling (Naturskyddsföreningen 2021c). Hållbar utveckling definierades av Brundtland-kommissionen från 1986 som *”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”* (FN-förbundet 2016).

Krisen med förlusten av den biologiska mångfalden är av stor betydelse för världsekonomin. Det finns en tydlig koppling mellan krisen och de företagen som är verksamma i samhället. Företag är beroende av den biologiska mångfalden för att framställa de varor och tjänster de tillhandahåller. Samtidigt bidrar dess förfaranden till förlusten av den biologiska mångfalden. Det innebär att den biologiska mångfalden fyller en nödvändig funktion för ekonomin och är en av de bidragande drivkrafterna för företags lönsamhet (Spurgeon 2008; Bhattacharya & Managi 2013). En hållbar hantering av den biologiska mångfalden behöver implementeras för att användningen av naturresurser ska ske i en sådan takt att planeten hinner förnya dem samtidigt som människan kan tillgodose både nuvarande och framtida generationers behov (Naturvårdsverket 2019).

Trots att förbättringsarbetet har börjat är det inte tillräckligt för att vända den negativa trenden om det fortsätter i samma takt. Det uppges exempelvis av The Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) som är en oberoende, mellanstatlig organisation med uppgift att öka kunskapen om hållbara lösningar och tjänster för bibehållandet av den biologiska mångfalden och ekosystem. IPBES lägger vikt vid att en genomgripande samhällsomställning behöver ske brådskande för att kunna främja den biologiska mångfalden. De kortsiktiga åtgärder som behövs kommer att spela en stor roll för att klara av en positiv långsiktig utveckling (Bergström et al. 2020). Hållbara investeringar från finansinstituten är en av flera åtgärder som kan göras för att främja den biologiska mångfalden (Diaz et al. 2019). Hållbara investeringar omfattar arbetssätt som används för att ta ansvar för påverkan på miljö- och samhälle vid investeringar (Fondbolagens förening u.å.). Där ingår ansvar för att ta hänsyn till den biologiska mångfalden. Det är därför av stor vikt att dessa aktörer arbetar med hållbara investeringar. Det kräver att bankerna tar ett större ansvar i sina investeringsbeslut samt ger privatinvestorer förutsättningar att göra bra val som bidrar till en främjad biologisk mångfald och ett fortsatt fungerande samhälle.

Det finns flera olika globala hållbarhetsinitiativ inom finansbranschen. Finance for Biodiversity Pledge är ett exempel på initiativ som startade 2020 med syftet att få finansinstitut att förbinda sig till ambitiösa beslut för att främja den biologiska mångfalden (Finance For Biodiversity Pledge 2021). Under perioden som denna studie genomförs har 84 aktörer i finansbranschen från olika delar av världen gått med i samarbetet. Dessa aktörer hanterat sammanlagt 12,6 triljoner euro av tillgångar och de ska samarbeta för att främja den biologiska mångfalden genom deras finansiella aktiviteter och investeringar (Finance For Biodiversity Pledge 2021). Utav dessa 84 aktörer bidrar Sverige endast med en aktör som är Swedbank Robur (Swedbank Robur 2021). Ett exempel på initiativ som istället kritiskt granskar finansbranschens arbete är Fair Finance Guide. Det är ett internationellt initiativ som granskar hur hållbart banker investerar och lånar ut pengar (Fair Finance Guide u.å.). De uppger att de granskar de sju största bankerna i Sverige samt ytterligare två mindre banker, Ekobanken och JAK Medlemsbank, då deras verksamheter prioriterar hållbarhetsfrågor. Detta visar att finanssektorns roll har börjat uppmärksammas och första steg i rätt riktning har tagits.

Samtidigt som globala förbättringsinitiativ har tagits fram fortsätter många svenska storbanker att investera i projekt som försämrar den biologiska mångfalden. Enligt rapporten *Forests on Fire* (Naturskyddsföreningen, Fair Finance Guide & World Animal Protection i Sverige 2021) har Sveriges sju största banker tillsammans investerat i eller på annat sätt finansierat 27 av 61 brasilianska företag med ett högt beroende av naturresurser. Produkterna som företagen tillhandahåller kommer främst från kött- och sojaproduktion. Dessa industrier är de främsta orsakerna till avskogningen i områdena kring Amazonas och Cerrado. Vidare i rapporten presenteras ett flertal rekommendationer till den svenska finansbranschen samt Sveriges regering på förbättringsinitiativ för en främjad biologisk mångfald. Några av rekommendationerna innefattar nolltolerans mot avskogningen inom finansiella relationer för investeringar och istället bidra till alternativa, hållbara lösningar för att hantera problemet med minskad biologisk mångfald. Andra rekommendationer handlar om att finansbranschen skall vara helt transparenta angående deras investeringar och finansieringar (Naturskyddsföreningen, Fair Finance Guide & World Animal Protection i Sverige 2021). Om inblandade aktörer tar sig an rekommendationerna och arbetar konsekvent för att främja den biologiska mångfalden är Fair Finance Guides förhoppning att omställningen påskyndas och den negativa trenden bryts. Det framgår även i rapporten *Banking on Thin Ice* som Fair Finance Guide har tagit fram tillsammans med BankTrack, att fyra av de svenska storbankerna har investerat och framförallt lånat ut totalt 450 miljarder kronor till olika typer av fossilbolag under de senaste fem åren (Fair Finance Guide & BankTrack 2021). Bland dessa företag finns bland annat bolag som utökar sin kolverksamhet. Dessa typer av industrier har en stor negativ påverkan på både klimatet och den biologiska mångfalden på grund av de omfattande koldioxidutsläpp som de medför.

En granskning som Fair Finance Guide genomförde 2020 av storbankernas kopplingar till skövlingen av Amazonas, medförde att tusentals bankkunder mailade sina banker med krav på förändring. Från rapporten *Forests on Fire* framgår det att kundernas påtryckningar gav effekt. Nästan samtliga storbankerna vidtog åtgärder under det senaste året. Granskningen visar att flera av bankerna har gått med i nya sektorinitiativ vars syfte är att motverka den negativa utvecklingen och alla utom Danske Bank är aktiva i olika branschinitiativ. Tillsammans med andra finansaktörer har de undertecknat brev med uppmaningar till både företag och politiker i dessa sektorer att agera. Fair Finance Guide uppger även att tre av storbankerna (Nordea, SEB och Handelsbanken) fick till ett tre månaders formellt eldningsförbud i Amazonas vid ett möte 2020 med Brasiliens vicepresident. Vidare framgår det att Nordea och Danske Bank har svartlistat köttbolaget JBS då de inte uppges vidta tillräckliga åtgärder mot Amazonas avskogning. Utöver det har ytterligare sex olika kött- och sojabolag svartlistats av Danske Bank (Fair Finance Guide 2021). Nämnda exempel visar att påtryckningar från bankkunder kan påverka bankernas agerande och bidra till en positiv utveckling. Detta framgår även i rapporten *The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review* (2021) där författaren Partha Dasgupta beskriver att om kunder signalerar att de är emot investeringar som är negativa för den biologiska mångfalden skapas incitament för finansiella institutioner att avstå från dessa.

Privatinvesterares förväntningar och krav kan därmed antas vara av betydelse för att bidra som en drivande faktor till bankernas ökade ansvarstagande. Frågan är om bankerna kommer att ta ett tillräckligt stort ansvar och genomföra snabbare omställningar i den rådande krisen om det inte finns en tydlig efterfrågan från kunderna. Det leder i sin tur till frågor angående hur insatta privatinvesterare är i sambandet mellan deras investeringar och påverkan på den biologiska mångfalden. Ett kunskapsgap kan tänkas ligga till grund för en del av problematiken inom finanssektorn samt hos allmänheten i Sverige. I dagsläget finns dock inga publicerade studier om hur relationen ser ut mellan svenska privatinvesterare och de svenska bankerna gällande frågan om den biologiska mångfalden. Utifrån den ovan presenterade situationen med Sveriges storbankers agerande är det därför av intresse att undersöka hur svenska privatinvesterares generella kunskapsläge inom området ser ut. Den här studien kommer därför att bidra med en ökad förståelse till detta samt vilka förväntningar och krav privatinvesterare ställer på den delen av den finansiella sektorn som bankerna utgör. Studien bidrar därmed till en kartläggning av dessa behov och förhoppningen är att resultaten sedan kan bistå som ett hjälpmedel för banker när de utformar sin praxis, genom att implementera den kunskap som presenteras här. Det studien identifierar som rådande läge samt behov kan då bidra till bankernas möjlighet att agera i den pågående krisen för att stoppa den pågående massutrotningen.

1.4 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här rapporten är att bidra till förståelsen för svenska privatinvesterares generella kunskapsläge om hur investeringar påverkar på den biologiska mångfalden samt de förväntningar och krav de ställer på bankernas ansvarstagande. Den aspekt av ansvarstagande som studien syftar på är främst bankernas ansvar att ta investeringsbeslut som inte påverkar den biologiska mångfalden negativt, samt den mängd och transparens av information som privatinvesterares kan erhålla från bankerna.

För att uppfylla studiens syfte har följande frågeställningar formulerats:

- *Hur insatta är privatinvesterares i sambandet mellan deras investeringsbeslut och hur dessa kan vara en bidragande faktor till förlusten av den biologiska mångfalden?*
- *Vilka förväntningar och krav ställer privatinvesterares på den mängd information samt grad av transparens som de kan erhålla från bankerna?*

2. Teoretisk referensram

2.1 Företags integrering av hållbarhet

2.1.1 Corporate Social Responsibility (CSR)

Corporate Social Responsibility (CSR) är en process som handlar om företagens samhällsansvar. Samhällsansvaret tar hänsyn till tre primära hållbarhetsaspekter vilka är de ekonomiska, miljömässiga och de sociala ansvaren som företag behöver ha i åtanke när de bedriver sin verksamhet. Inom det sociala ansvaret ligger även det etiska ansvaret som i vissa fall kan ses som en fjärde aspekt (Grankvist 2009). Rent praktiskt när företag arbetar med dessa områden inom CSR betyder ekonomiskt ansvar att företag skall visa en långsiktig lönsamhet. Miljömässigt ansvar visas genom minimering av klimatpåverkan och att främja den biologiska mångfalden. I det sociala ansvaret ska företag sträva efter att ha nöjda medarbetare och att verksamheten även bidrar med ett samhällsengagemang. Det etiska ansvaret handlar om att upprätthålla goda arbetsförhållanden och förhålla sig till mänskliga rättigheter och oftast kommunicerar företag ut detta genom att presentera sina värderingar och uppförandekoder som finns inom företaget (Grankvist 2009).

Enligt EU-kommissionen skall företag visa förståelse för deras verksamhets bidrag till både de positiva och negativa följderna av ovanstående aspekter och samtidigt kunna vara tillmötesgående mot samhällets förväntningar av deras verksamhet (EU-kommissionen 2021). Genom att implementera ett hållbart CSR-arbete bidrar det till att företag arbetar med att ta ansvar över hållbarhetsaspekterna samt att hantera och minska de negativa konsekvenser som verksamheten kan orsaka inom detta område. Resultatet är att det skapas ett förhållningssätt som ökar potentialen att uppnå ett hållbart samhälle snabbare (EU-kommissionen 2021). Sedan Agenda 2030 presenterades har fler företag börjat fokusera på att förbättra sitt hållbarhetsarbete för att bidra till att målen ska uppnås (Nurunnabi et al. 2019). CSR-arbetet har därför blivit en viktig del att utgå från för att visa hur man integrerar dessa mål i verksamheten. De företag som tar ansvar och genomför ett framgångsrikt CSR-arbete kan dessutom uppleva konkurrensfördelar vilket kan vara värdeskapande för verksamheten (Porter & Kramer 2006; Grankvist 2009). Dessa faktorer ger företag ytterligare incitament till att jobba med CSR och om fler företag värdesätter CSR-arbete kan det resultera i att arbetet mot ett förbättrat klimat och en främjad biologisk mångfald kommer synas tydligare och gå snabbare än om företag hade ignorerat denna hållbarhetsprocess (Porter & Kramer 2006). Ett fortsatt och utvecklat CSR-arbete hos företag fyller därför en viktig grundläggande funktion för att bryta den negativa trenden på klimatet och den biologiska mångfalden.

2.1.2 Environmental, Social and Corporate Governance (ESG)

Environmental, Social and Corporate Governance (ESG) är ett vanligt förekommande mått som används för att mäta och bedöma hur företag arbetar med de aspekter som tas upp inom CSR. För att bedöma ESG-rating hos företag utvärderas hanteringen av deras arbete inom flera icke-finansiella faktorer inom bland annat miljö, socialt ansvar och ägarstyrning både internt och externt av en tredje part (Escrig-Olmedo, Fernández-Izquierdo, Ferrero-Ferrero, Rivera-Lirio & Muñoz-Torres 2019). Både finansiella institutioner och individuella investerare kan använda sig av ett företags ESG-rating som verktyg för att bedöma ifall verksamheten är tillräckligt hållbart inom dessa aspekter som ESG omfattar. Denna hållbarhetsfaktor kan påverka ifall ett investeringsbeslut sker i verksamheten eller inte (Leins 2020). Forskning visar att företag ser en låg ESG-rating som ett hot mot deras rykte och vänder sig då till ett mer konsekvent arbete med CSR för att öka sin ESG-rating för att behålla eller stärka sin marknadsposition. Samhällets syn på ESG-mått visar att det är viktigt för uppfattningen av företag då måttet ger en indikation angående hur ansvarsfullt företag agerar inom flera av de hållbarhetsaspekterna som CSR omfattar (Karwowski & Raulinajtys-Grzybek 2021). Annan forskning inom området visar även att banker som har höga poäng inom miljö och socialt ansvar i sin ESG-rating också redovisar en positiv finansiell prestation, vilket kan bidra till att privatinvesterar gör en säkrare investering om de bestämmer sig för att investera i dessa typer av banker (Shakil, Mahmood, Tasnia & Munim 2019; Gillan, Koch & Starks 2021).

2.1.3 Social Responsible Investment (SRI)

Social Responsible Investment (SRI) är de typer av investeringar som verksamheter kan investera i för att integrera ESG i sin verksamhet och stärka sin ESG-rating (Alda 2021). En SRI investering kan göras antingen i enskilda företag eller i fonder som bidrar positivt till samhället. Genom detta kan investeringar i verksamheter som tillhandahåller produkter som bland annat vapen, tobak, alkohol och spel undvikas (Nath 2019). FN har som hjälp för detta tagit fram Principles for Responsible Investments (PRI) som är ett ramverk utvecklat för att visa hur ESG och SRI investeringar ska appliceras (UNPRI u.å). En ökad kännedom angående verksameters hantering av ESG har bidragit till att investerare i en allt högre grad tar hänsyn till detta i sina val av hållbara investeringar, vilket har förändrat finansbranschen (Matallín-Sáez, Soler-Domínguez, Tortosa-Ausina & De Mingo-López 2019). I dagens samhälle oroar sig investerare allt mer över hur verksameters förhållningssätt ser ut när det kommer till CSR och ESG. Studier visar att investerare prioriterar företag som arbetar med hållbarhetsfrågor över de som inte gör det (Jin & Han 2018; Silva & Cortez 2016). Det leder till ett ökat ansvar hos finansinstituten angående vad de gör för typ av investeringar och de behöver därmed integrera SRI som en växande faktor i sina investeringsbeslut. Ett exempel på hur finansinstituten kan hantera SRI är att de inkluderar bolag med en hög ESG-rating i sina fondinvesteringar (Alda 2021).

2.2 Legitimitetsteorin & Intressentmodellen

Legitimitetsteorin utgår från att ett företags värderingar bör ligga i linje med samhällets värderingar inom det sociala sammanhang de befinner sig i. De beslut företag tar bör vara önskade, passande eller lämpliga baserat på samhällets värderingar, tro och definitioner (Suchman 1995). Det är en viktig resurs för företag att upplevas som legitima och det är genom att möta samhällets förväntningar som de kan erhålla legitimitet (Luft Mobus 2005). Företag anses illegitima om de inte rättfärdigar de värderingar som de kommunicerar eller om dessa inte ligger i linje med samhällets värderingar (Deegan 2002). Illegitima företag kan anses vara riskfyllda verksamheter och kan drabbas av minskade kundantal, svårigheter att skapa samarbeten med leverantörer i sin värdekedja samt problem med anskaffning av diverse tillstånd och andra viktiga resurser från staten. Legitimitet anses därför vara en viktig resurs för företags överlevnad (Deegan 2002).

Vidare visar den så kallade intressentmodellen en mer nyanserad koppling mellan intressenter, organisationer och CSR. Intressentmodellen utvecklades av R. Edward Freeman och presenterades 1984 i boken *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Syftet med teorin var att få en djupare kunskap om relationen mellan intressenter och organisationer (Friedman & Miles 2002) och bygger på hur dessa aktörer tillsammans kan sammankoppla den vinstmaximerande affärsvärlden med den moraliska etiksvärlden (Freeman, Harrison, Wicks, Parmar & De Colle 2010). Freeman menar att om organisationer integrerar intressentmodellen i sin verksamhet kommer de få en djupare förståelse för den externa miljön och därav kunna nå större framgång. Organisationer kan integrera intressentmodellen genom sitt CSR-arbete där de kopplar ihop de finansiella aspekterna med de sociala och kan uppnå en långsiktig lönsamhet. De intressenter som är vanliga att härleda till en organisation är dess ägare, företagsstyrning, anställda, leverantörer, kunderna och det lokala samhället (Freeman et al. 2010). Av dessa spelar kunderna en central roll då det i slutändan är dessa aktörer som ser till att företaget genererar intäkter och gör att företaget kan fortsätta sin verksamhet.

Genom att företaget lyssnar på samt involverar intressenterna kan de upprätthålla en god relation vilket kan bidra till ett långsiktigt värde (Freeman et al. 2010). Freeman tydliggör dock att alla intressenter inte har samma agenda eller ambition och att det därför kan vara svårt att gynna alla samtidigt. Vidare poängterar Freeman att även om relationen till kunderna är av stor vikt, är det mest fördelaktiga att försöka upprätthålla en balans i relationen till samtliga intressenter. Företag kan förbättra relationen till intressenterna genom att exempelvis arbeta proaktivt med att öka sin transparens. Begreppet transparens omfattar all den information företag ger allmänheten insyn i angående dess verksamhet och oftast kommuniceras denna information till allmänheten genom hemsidan eller årsredovisningen (Luft Mobus 2005). En förbättrad transparens anses värdeskapande för ett företag samt vara en viktig bidragande del i deras hållbarhetsarbete (Borglund, De Geer & Hallvarsson 2008).

2.3 Tidigare studier

2.3.1 Vetenskaplig forskning

Tidigare vetenskaplig forskning som beskriver problemet med den biologiska mångfalden och dess kopplingar till finanssektorn är i dagsläget begränsad. En studie som genomfördes i Nederländerna konstaterade att det finns ett kunskapsgap mellan professionella inom ämnet och allmänheten gällande arter (Hooykaas et al. 2019). Studien visade att kunskapen hos allmänheten om arter kunde anses medelmåttig till dålig men också att kunskap kring arter ökar med ålder samt utbildningsnivå. Utifrån dessa resultat menar författarna att bristen på kunskap om arter kan vara ett hinder i arbetet för att bevara den biologiska mångfalden och att motivation och incitament till förändring uteblir. Det finns även tillgängliga studier som undersöker sambandet mellan företag och dess påverkan på den biologiska mångfalden. I en studie av Krause, Droste och Matzdorf (2021) poängterar författarna vikten av företags agerande för en hållbar utveckling. Studien genomfördes på 618 tyska företag där de undersökte faktorer som kan bidra till företags agerande för bibehållandet av den biologiska mångfalden. De menar att bristande finansiellt stöd och okunskap kan innebära en minskad motivation. Vidare beskrivs att företagets intressenter som kunder, personal och allmänheten visade sig ha låga förväntningar om företagets engagemang i området och författarna beskriver dessa som otillräckliga i förhållande till vidden av krisen. Studiens resultat föreslår att en ökad medvetenhet hos företagsledare inom hur naturens resurser är av relevans för företaget är en viktig del för att öka deras engagemang.

2.3.2 The Dasgupta Review

I rapporten *The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review* (2021) gör professor Partha Dasgupta en djupdykning i finansbranschens påverkan på den biologiska mångfalden. Författaren menar att det inte är ekonomins fel att vi har hamnat i den position som vi befinner oss i, utan att det är de val vi gjort inom ekonomin som lett oss dit (Dasgupta 2021). I rapporten presenterar Dasgupta vad som borde vara i fokus för att uppnå ett ökat engagemang kring naturen och den biologiska mångfalden och han menar att effektiva institutioner ligger till grund för att återskapa ett engagemang till naturen och hanteringen av tillgångar. För att uppnå dessa effektiva institutioner kommer det enligt Dasgupta behövas förändring i primärt tre system: skydd av kollektiva varor, vårt finansiella system och utbildning. Som en del i dessa förändringar beskriver författaren bland annat att om kunder signalerar att de är emot investeringar som är skadliga för den biologiska mångfalden så skapar det incitament för finansiella institutioner att avstå från dessa. För att följa kundernas önskemål kan bankerna förändra hanteringen av investeringar och utlåning till företag och se till att dessa bidrar till ett hållbart arbete som är positivt för naturen (Dasgupta 2021).

2.3.2.1 Empowered citizenship

Det har även blivit allt tydligare att individuella investerare vill att företag som tillhandahåller investeringstjänster ska ta hänsyn till hållbarhet och naturen i deras investeringsbeslut (UNEP & PRI 2019). Med detta visar Dasgupta (2021) att individuella investerare besitter mycket makt och inflytande på de finansiella institutionernas agerande när det kommer till denna fråga. Ett viktigt begrepp som används i denna fråga är "Empowered citizenship", vilket är hur individer kan bidra och påverka för att se till att ageranden faktiskt sker (Dasgupta 2021). Individerna kan enligt Dasgupta driva främjandet av den biologiska mångfalden genom att exempelvis ställa krav på att de finansiella institutionerna ska investera individernas pengar i mer hållbara placeringar. De kan även kräva att företag ger ut mer transparent information om hur produkter de tillhandahåller påverkar klimatet genom hela leverantörskedjan och även genom att avstå från att köpa produkter som inte upprätthåller dessa standarder. Dessa krav kan påverka företagets rykte om de inte uppfylls. Företagets rykte spelar stor roll för deras framgång och detta kan därför utnyttjas av individer om det sker i en stor omfattning och därav blir empowered citizenship en viktig del till detta (Dasgupta 2021).

2.3.2.2 Ökad kunskap

För att individer ska använda sig av empowered citizenship menar Dasgupta (2021) att grunden ligger i att ge individer en ökad kunskap om den biologiska mångfalden och skapa en större medvetenhet om hur deras val påverkar klimatet. Eftersom individer idag till stor del är avskilda från naturen i sin helhet blir de också mer distanserade från naturens bidrag inom ekonomiska resonemang (Dasgupta 2021). Dasgupta rekommenderar att man bör informera barn i tidig ålder om naturen och klimatet och att undervisning inom ämnet borde pågå genom hela studietiden. Genom att ge ämnet större plats och låta det genomsyra studierna på detta vis kan kommande generationer få en större koppling och kunskap om naturen och ge en starkare känsla av tillhörighet. Om systemen som Dasgupta förespråkar tas i bruk är vi enligt honom på god väg mot ett skifte i hur vi förhåller oss till naturen och effektiva institutioner kommer bli allt mer framträdande och hjälpa till att återskapa ett engagemang för naturen och hanteringen av tillgångar.

3. Metod

3.1 Studiens utformning

För att uppfylla uppsatsens syfte var det avgörande att få insyn i svenska privatinvesterares perspektiv inom ämnet och på så vis kunna besvara forskningsfrågorna. För att erhålla den information som ansågs nödvändig från en större grupp av svenska privatinvesterares, användes en enkät som metod för datainsamling. Uppsatsens frågeställningar bröts där ner i delfrågor för att kunna täcka en så stor mängd information som möjligt. Det gjordes för att säkerställa att enkätens svar skulle kunna bidra till uppfyllandet av uppsatsens syfte. Enligt Patel och Davidson (2019) är det en aktuell fråga om resultaten från undersökningen kan anses vara generella, det vill säga gälla även andra personer än de som varit inkluderade i undersökningen. Det innebär att det behövdes tas ställning till val av respondenter för att den större gruppen ska ge ett generaliserbart resultat. Eftersom studien begränsats till att undersöka populationen i form av svenska privatinvesterares innebär det att ett slumpmässigt urval gjorts för att den mindre utvalda gruppen, stickprovet, ska kunna liknas vid den större populationen (Patel & Davidson 2019).

Uppsatsen är kvalitativ med kvantitativa inslag. Kvalitativ forskning innefattar att upptäcka nya möjligheter eller problem och få en djupare kunskap och förståelse för studieobjektet, där objektet enligt Patel och Davidson (2019) kan vara människors upplevelser eller sociala system, vilket överensstämmer med den här uppsatsens syfte. Medan kvalitativ forskning handlar om att tolka och försöka beskriva studieobjektet, handlar kvantitativ forskning mer om att observera och studera mätbara objekt (Patel & Davidson 2019). Datainsamlingen är därför av kvantitativ karaktär eftersom den genomförts i form av en webbenkät och undersökningen genomfördes på en stor men avgränsad grupp.

Uppsatsens arbetsätt har varit abduktivt för att skapa kunskap kring ett fenomen som ännu inte har undersökts empiriskt. Abduktion är en kombination av induktivt och deduktivt arbetsätt (Patel & Davidson 2019). Utifrån den fakta som framkom från rapporter publicerade av olika organisationer samt fåtal tidigare studier som angränsar till ämnet formulerades uppsatsens frågeställningar. Detta första steg menar Patel och Davidson kan beskrivas som induktivt, medan nästa steg istället beskrivs som deduktivt då frågeställningarna undersöks på nya fall. Den tilltänkta populationens kännedom om den biologiska mångfalden och sambandet till investeringar, samt förväntningar och krav på information från bankerna studerades då med ett stickprov och därefter gjordes generella slutsatser. På så vis skapas ny kunskap för att möjliggöra en utveckling av befintlig teori.

3.2 Litteraturundersökning

En litteraturgenomgång har genomförts för att få ökad förståelse och kunskap inom det studerade ämnet. Det har även varit av stor vikt för att undersöka vilka typer av studier som har genomförts tidigare inom området. Genom att kartlägga de delar av problematiken som har undersökts tidigare gick det att identifiera en relevant inriktning för den här uppsatsen och på vilket sätt den kan avgränsas. Utifrån det har sedan syfte och frågeställningar kunnat formuleras.

Vetenskapliga artiklar har eftersökts via databaser som tillhandahållits via Göteborgs universitetsbibliotek. Val av databaser har baserats på relevant ämne och i det här fallet kopplade till forskning inom företagsekonomi. Där har sedan relevanta sökord använts för att kunna smälta av sökresultaten med syftet att hitta de artiklar med störst relevans för den här uppsatsen. De sökord och kombinationer som har använts är exempelvis: biologisk mångfald och kunskap, biologisk mångfald och investerare, natur och företags ansvar, biologisk mångfald och finans, biologisk mångfald och bank. Samtliga utvalda vetenskapliga artiklar är "peer-reviewed" för att de ska uppfylla kriterier för god forskning och vara av god kvalitet. Det finns få tidigare publicerade studier inom området och av dessa har de som publicerats de senaste åren prioriterats vid urval. Det valet är baserat på att forskningen kring den biologiska mångfalden blivit allt mer aktuell.

Även andra källor som inte anses vara vetenskapliga har studerats i litteraturgenomgången. För att vara av relevans för uppsatsens innehåll har de granskats källkritiskt genom att undersöka exempelvis vilka som står bakom informationen och datum för uppdatering. Exempel på dessa källor är webbsidor för Världsnaturfonden WWF, Naturskyddsföreningen och Finance for Biodiversity. Att använda den sortens källor har bidragit till att ytterligare öka kunskapen inom området. Eftersom både förlusten av den biologiska mångfalden och dess koppling till finanssektorn är ett stort och komplext problem har dessa källor varit av stor vikt för förkunskapen inom ämnet samt för att belysa vidden av problematiken.

Genom att undersöka tidigare studier har inspiration hämtats till uppsatsens upplägg samt till viss del relevanta artiklar. Det har främst varit i form av tidigare studentuppsatser som har tillhandahållits genom Göteborgs universitets publikationer med elektroniskt arkiv (GUPEA).

3.3 Val av forskningsmetod

Datainsamlingen genomfördes med hjälp av en webbenkät. Eftersom uppsatsen genomfördes under en begränsad tidsperiod var enkät en lämplig insamlingsmetod för information då det enligt Patel och Davidson (2019) innebär en mindre tidskrävande administration i jämförelse

med exempelvis intervjuer. En enkät kan även anpassas efter respondenternas individuella behov, som exempelvis val av tid för ifyllandet (Patel & Davidson 2019). Därmed ökar chanserna att fler respondenter hinner ta sig tiden att besvara enkäten i jämförelse med om de skulle boka en längre tid för att genomföra en intervju. Patel och Davidson menar även att en enkät är fördelaktig för att undvika att respondenten blir påverkad av interaktion med forskaren. I den här studien var det en viktig faktor att ta hänsyn till eftersom ämnet kan ge upphov till att respondenten vill framställa sig själv som kunnigare än vad de egentligen är.

En nackdel med en enkät kan vara att respondenten inte kan besvara frågor med egna ord och att metoden därför inte passar alla (Patel & Davidson 2019). I den här studien kan det dock anses vara till fördel att begränsa formuleringen av svar eftersom det som eftersöks är en generell uppfattning hos en större population. Om ett flertal respondenter skulle besvara många frågor med egna ord hade det kunnat bidra till mängder av olika svar och svårt att sammanställa. En nackdel kan även vara att respondenten inte kan ställa följdfrågor om den upplever något som otydligt (Ejlertsson 2019). Samtidigt finns det ingen möjlighet att utöka antal frågor för att hämta mer information när enkät väl är färdigställd, men enligt Ejlertsson (2019) kan nackdelarna undvikas genom att ingående arbeta med enkäten innan fastställning. På så vis kan det säkerställas att frågorna och dess utformning är väl genomtänkt.

3.4 Design av enkät

För att skapa webbenkäten och genomföra datainsamlingen användes verktyget Google Forms. Information om hur en enkät bör utformas har framförallt hämtats från boken "Enkäten i praktiken" av Göran Ejlertsson (2019). Enkätfrågorna utformades efter uppsatsens syfte och frågeställningar för att de skulle vara relevanta för studien och för att ingen viktig del skulle missas. Av etiska skäl var det möjligt för respondenten att avbryta enkäten när som helst och om hen inte skulle känna sig bekväm. Enkäten inleddes med frågor som anses lätta att besvara medan de mer svårbesvarade frågorna var i slutet. Detta gjordes för att undvika risken att privatinvesterarna skulle uppleva enkäten som komplicerad och avsluta utan att slutföra den (Ejlertsson 2019). De inledande frågorna omfattade bakgrundsinformation som kön och ålder. Därefter följde frågor som handlade om privatinvesterarnas kännedom om problemet med den biologiska mångfalden och sambandet med investeringar. Efter det kom frågor som berörde hur stor vikt de lägger vid investeringars påverkan på den biologiska mångfalden vid investeringsbeslut. Syftet med dessa frågor var att samla in information som berör uppsatsens första forskningsfråga. Därefter följde frågor som omfattade respondenternas förväntningar och krav på informationen från banken, följt av de som berörde deras syn på bankens ansvar. Avsikten med dessa var att samla information för att kunna besvara uppsatsens andra forskningsfråga. Eftersom studiens målgrupp riktar sig mot privatinvesterare i Sverige formulerades följebrevet samt enkätfrågorna enbart på svenska. Enkäten framgår i sin helhet i bilaga A.

3.4.1 Följebrev

För att nå ett högt deltagande i en enkätundersökning krävs det enligt Ejlertsson (2019) information till deltagarna innan enkäten påbörjas och därav utformades ett så kallat följebrev. I följebrevet presenterades ämnet, vilka enkäten riktade sig mot och en kort beskrivning av innebörden av biologisk mångfald. Det framgick även information om att svaren skulle behandlas anonymt och ungefärlig tid för genomförandet av enkäten. Vidare presenterades forskarna vid namn och kontaktuppgifter för eventuella frågor. Följebrevet går att läsa i sin helhet i bilaga A.

3.4.2 Utformning av frågor

För att säkerställa en hög kvalitet av enkätfrågorna låg flera faktorer till grund för dess utformning. Enkäten bestod huvudsakligen av flervalfrågor. Dessa var både faktafrågor som berörde bakgrundsinformation samt åsiktsfrågor för att undersöka privatinvesternas ställningstagande inom olika områden. Frågorna hade en hög grad av standardisering då samtliga respondenter fick samma frågor, samt en hög grad av strukturering då majoriteten av frågorna hade fasta svarsalternativ (Trost & Hultåker 2016). Det var endast tre frågor med öppna svarsalternativ som därmed hade en låg struktureringsgrad.

Frågorna har formulerats på så vis att de inte innehåller delfrågor utan består av en fråga i taget. Samtidigt har de ställts på ett sådant sätt att de ska vara så korta och enkla som möjligt. Även språket anpassades till viss del för att vara lätt att förstå och undvika eventuella missförstånd. Då det var svårt att veta i förväg hur stor grupp som skulle besvara enkäten var det vissa aspekter som behövde tas hänsyn till för att bibehålla den utlovade anonymiteten. För att undvika problem som kan uppstå med att hålla anonymiteten i en mindre grupp då exakt ålder efterfrågas valdes i det här fallet att istället utgå från åldersintervall. Av samma anledning efterfrågades "juridiskt kön" istället för "könsidentitet".

Liknande frågor som berörde samma tema placerades i anslutning till varandra för att ha en naturlig och logisk ordning. Frågorna var neutrala vilket innebar att formuleringar som antydde att något var positivt eller negativt undveks för att det inte skulle påverka svaren. Det var raka frågor och så kallade dubbla negationer undveks för att det inte skulle uppstå några missförstånd. För att ta hänsyn till att respondentens minne kan brista vid en fråga som gäller ett agerande som skett en längre period tillbaka i tiden begränsades den typen av fråga till endast tre månader tillbaka. Kunskapsfrågor i en enkät kan enligt Ejlertsson (2019) anses ha låg validitet då det inte går att veta om respondenten hade kunskapen sedan tidigare eller tog reda på svaret vid tillfället för besvarande av enkäten. Därför har den typen av frågor försökt undvikas och istället formulerats om. Även hypotetiska frågor har försökt undvikas och eventuellt omformuleras då svar på dessa frågor enligt Ejlertsson (2019) ofta inte

överensstämmer med hur det faktiska scenariot skulle vara om det inträffade. Dessa frågor har istället omformulerats och framställt som något som respondenten redan antas ha funderat över eller som en händelse som redan har skett.

För att ge en djupare förståelse inom vissa aspekter samt höja motivationen för respondenten att slutföra enkäten, adderades även några öppna frågor (Ejlertsson 2019). I dessa frågor fick respondenten möjlighet att uttrycka sig mer fritt och de uppgavs vara frivilliga att besvara. Syftet var att ge respondenterna möjlighet att bidra med tips eller andra åsikter som kunde bidra till undersökningen men som annars inte hade kunnat uttryckas i enkäten. En av dessa frågor var exempelvis en följdfråga till en fråga med fasta svarsalternativ för att undersöka varför respondenterna valt just det svarsalternativet. Utan en öppen följdfråga hade undersökningen gått miste om den informationen.

3.4.3 Utformning av svarsalternativ

Majoriteten av svarsalternativen var fasta vilket innebär att respondenten kunde välja mellan de svarsalternativ som var formulerade i förväg. Dessa svarsalternativ varierades då det är viktigt för att undvika problemet att respondenten tappat motivationen att slutföra enkäten, eller fastnar i ett särskilt svarsmönster som i sin tur kan påverka slutresultatet (Patel & Davidson 2019). De utformades även på så vis att de var både ömsesidigt uteslutande och uttömmande vilket innebär att varje svar endast förekom en gång och att alla möjliga svarsalternativ fanns med. Enligt Ejlertsson (2019) bör man ha samma ordningsföljd på svarsalternativen på så vis att exempelvis “mycket” alltid är överst och “lite” alltid underst, om ordningen ändras finns en risk att respondenten svarar som tidigare och att det leder till felaktiga svar. Svarsalternativen har därför placerats i enlighet med detta. Samtidigt beskriver Ejlertsson (2019) att det bör vara symmetri i svarsalternativen då det annars kan ifrågasättas om man har försökt styra respondenterna åt ett visst håll. Därför har samtliga frågor i enkäten lika många positiva som negativa svarsalternativ för att undvika detta problem.

Syftet med ett par av frågorna var att undersöka privatinvesternas attityder till påståenden. Utformningen av svarsalternativen till dessa skiljde sig därför mot övriga då de utformades som attitydskala, i form av Likertskalan. Likertskalan innebär att respondenten får fylla i hur mycket de anser sig instämma eller inte med ett påstående på en graderad skala (Ejlertsson 2019). Svarsalternativen har olika hög grad och i det här fallet valdes en fem-gradig svarsskala där ytterpunkterna var “Instämmer inte alls” och “Instämmer helt”.

3.4.4 Enkätens validitet och reliabilitet

De ovan nämnda delarna är viktiga grunder för att undersökningen ska vara av hög validitet, det vill säga att den mäter det som den är avsedd att göra (Patel & Davidson 2019). I den här studien handlar det framförallt om att enkätfrågorna ska mäta det som de är avsedda för. Även reliabiliteten i studien är beroende av att frågorna ställs på ett korrekt sätt. En hög reliabilitet innebär att undersökningen genomförs på ett sätt som kan anses vara tillförlitligt (Ejlertsson 2019). Enkätfrågorna ska därför vara ställda på ett sådant vis att svaren blir desamma om frågan ställs vid upprepade tillfällen och vara oberoende av vem som genomför undersökningen. Om frågorna är ställda på ett sämre sätt kan det innebära en stor slumpvariation i svaren och en låg reliabilitet då upprepade mätningar inte ger samma svar (Ejlertsson 2019). För att eftersträva en hög grad av både validitet och reliabilitet i den här studien, har ett noggrant arbete genomförts vid utformningen av enkäten utifrån ovan nämnda viktiga faktorer.

3.4.5 Test av enkäten

När enkäten var väl genomarbetad skickades ett första utkast ut till några utvalda personer som fick testa att göra den och komma med förbättringsförslag. Dessa personer var närstående till forskarna som äger investeringar men har olika bakgrund i form av kön, ålder och yrke eller utbildning. På det viset ansågs de representativa för undersökningen samt benägna att ge relevant kritik och förbättringsförslag. Samtidigt tog dessa testpersoner tiden på hur lång tid som krävdes för genomförandet. Utifrån deras uppskattade behov av tid formulerades det som en del i följebrevet för att informera kommande respondenter om den ungefärliga tidsåtgången. Det gjordes även några mindre justeringar i några av frågornas formuleringar då vissa testpersoner upplevde dessa som otydliga.

3.5 Datainsamling

När enkäten ansågs vara helt färdigställd påbörjades utskicken så snabbt som möjligt. Eftersom det enligt Ejlertsson (2019) ofta är en olämplig tidpunkt att göra utskick i december då många människor har fullt upp under den tidsperioden, var det av stor vikt att göra utskicket så snart som möjligt när den var färdigställd i slutet av november. För att analysresultatet ska kunna anses säkert behöver stickprovet vara av en viss storlek (Ejlertsson 2019). Det har därför genomförts ett flertal åtgärder för att kunna nå ut till en så stor grupp människor som möjligt och samtidigt försöka nå olika åldersgrupper. Därför har olika metoder och plattformar använts. Några exempel på dessa är mailutskick till alla studenter på Handelshögskolan i Göteborg, inlägg på Facebook, Twitter med hjälp av hashtag "finanstwitter" och med hjälp av diverse andra kontaktnät. Enkäten skickades ut vid ett tillfälle på respektive plattform och var tillgänglig i 15 dagar.

3.6 Bearbetning av resultat

När enkäten sammanställdes hade den besvarats av 458 personer varav 450 av dessa uppgav att de äger någon form av investering och därmed tillhör studiens målgrupp av privatinvestorer i Sverige. Det var åtta personer, motsvarande cirka 1,7 procent, som uppgav att de inte äger aktier, andelar i fonder eller andra typer av investeringar. Dess eventuella påverkan på slutresultatet analyserades och det konstaterades att det inte går att utesluta att dessa personer har ägt någon typ av investering tidigare eller planerar att göra en ny investering inom en snar framtid och de kan därför ändå tänkas vara relevanta att inkludera. Utöver det kan även ett flertal av enkätfrågorna besvaras utifrån antingen tidigare investeringssituationer eller besvaras hypotetiskt för framtiden. Utifrån detta samt det faktum att gruppen utgjorde en så pass liten andel av det totala antalet svar, så beslutades därför att inkludera dessa åtta personer och att resultatet därmed baseras på samtliga 458 svarspersoner.

3.6.1 Kvantitativa resultat

De kvantitativa resultaten bearbetades genom att presentera diagram i resultatdelen och kommentera vad det visar. Majoriteten av diagrammen presenteras i form av de cirkeldiagram som skapades av verktyget Google Forms i samband med att undersökningen genomfördes. Det skapades även histogram och stapeldiagram med hjälp av Excel. Eftersom åldersfördelningen utgår från åldersintervall så används läges- och spridningsmått för grupperad data för att beräkna medelvärde, median samt standardavvikelsen. För att kunna beräkna dessa har intervallerna justerats för att vara lika stora. Intervallet ”19 år och yngre” formulerades om till ”10–19 år” medan intervallet ”70 år eller äldre” formulerades som ”70–79 år”. Eftersom det rimligtvis inte är någon deltagare under 10 år anses justeringen av det nedre intervallet inte riskera att utesluta någon ålder. Justeringen av det övre intervallet innefattar en viss osäkerhet kring om de berörda deltagarna faktiskt är mellan 70–79 år eller om de är äldre. Dock utgör den här kategorin så få deltagare (fem personer motsvarande cirka 1,1 procent) och det anses därför inte påverka resultatet nämnvärt.

De frågor som uppmanade respondenterna att ta ställning till påståenden presenteras främst genom att sammanfatta antal personer som uppgett ett visst svar samt hur stor andel de utgjorde. I vissa fall har ett par svarsalternativ räknats samman för att ge en bild av hur många som exempelvis har uppgett något av svaren ”Mycket stor” och ”Ganska stor”. Vissa av frågorna kommenteras enbart i text då dessa diagram inte ansågs bidra med något ytterligare av vikt. De bortvalda diagrammen presenteras istället i bilaga B.

3.6.2 Kvalitativa resultat

För att slutföra enkäten var majoriteten av frågorna obligatoriska att besvara med undantag för de frivilliga textfrågorna. Det medför att samtliga flervalfrågor har 458 svar men att antalet svar på de öppna frågorna varierar. För att bearbeta de öppna frågorna ansågs det vara mest relevant att göra en kvalitativ text- och innehållsanalys.

I fråga 8 fick privatinvesterarna svara på om de skulle avstå från att genomföra en planerad investering ifall den skulle visa sig bidra till en negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Ett av svarsalternativen var “Vet ej” och därför formulerades fråga 9 som en öppen följdfråga som riktade sig mot de respondenterna som valt detta alternativ och bad dem förklara sitt val. Fråga 9 behandlades genom att samtliga 96 fritextsvar studerades för att identifiera vissa teman. Det kunde konstateras vara fyra olika kategorier av svar som framträdde. Därefter kunde samtliga frågor tilldelas en viss kategoritillhörighet. Utifrån detta gjordes en sammanställning på ungefär hur många svar som ansågs tillhöra respektive kategori.

Fråga 20 handlade om ifall privatinvesterarna har några önskemål eller tips på hur banker kan presentera information om hur den biologiska mångfalden är relaterad till deras investeringar. En genomgång av samtliga 48 svar möjliggjorde att identifiera tre olika typer av svar: de som gav “tips eller önskemål” och “de som uppgav att de inte tycker det är bankens ansvar” samt “övrige svar”. Samtliga svar tilldelades en kategoritillhörighet. Därefter identifierades liknande svar inom samma kategori och dessa sammanfattades. Övriga svar som denna fråga genererade ansågs inte vara av relevans då de exempelvis enbart uppgav att de inte hade några tips eller önskemål eller att de inte hade tillräckligt med insyn för att ge detta.

Därefter studerades samtliga 30 svar i fråga 21. Frågan var ifall privatinvesterarna hade något övrigt att tillägga utöver redan ifyllda svar. Ett flertal svar handlade om intresse för ämnet och lyckoönskningar till uppsatsskrivandet, så dessa sällades bort som första steg i processen. Därefter gjordes ett urval av de svar som ansågs relevanta för uppsatsen och som tillför till materialet utöver det som redan nämnts i tidigare nämnda svar. De som ansågs relevanta valdes ut och sammanfattades.

3.7 Validitet och reliabilitet

Vid studier uppstår frågan om undersökningen kan anses tillräckligt säker samt vad de erhållna resultaten egentligen visar (Ejlertsson 2019). Att veta att studien undersöker det den är avsedd att göra innebär att ha en god validitet, medan vetenskapen om att det görs på ett tillförlitligt sätt innebär att ha en god reliabilitet (Patel & Davidson 2019). Dessa begrepp och hur de förhåller sig till den här studiens erhållna resultat redovisas nedan.

3.7.1 Resultatens validitet

Validiteten omfattar hur generaliserbar studien är och för att kunna generaliseras krävs det enligt Bryman och Bell (2017) att undersökningens urval kan antas vara representativt för den tilltänkta populationen. I studiens arbete för att uppnå ett generaliserbart resultat ingick en strävan efter att nå en så stor svarsgrupp som möjligt samt att nå ut till olika åldersgrupper. Det genomfördes genom att använda olika typer av kanaler som till exempel Facebook och Twitter där inläggen även delades vidare. Det bidrog till ett stort antal deltagare men trots det visade resultatet på en skev åldersfördelning då åldersintervallet 20–29 år var tydligt över-representerade med en andel på 63,1 procent.

3.7.1.1 Normalfördelning

Resultatet av åldersfördelningen blev därmed inte normalfördelat utan visade sig snarare vara skevt åt höger, även kallat positivt skevt (Cortinhas & Black 2012). Resultatet visar att 69,2 procent av respondenterna är yngre än medelvärdet på 30 år medan endast 30,8 procent är 30 år eller äldre. Ett slumpmässigt urval borde leda till normalfördelat stickprov men begränsningar i utskicket kan ha påverkat detta. En anledning till att det åldersintervallet är över-representerad kan bero på massutskicket till samtliga studenter på Handelshögskolan i Göteborg då det kan ha genererat en stor andel av svaren. Det kan även tänkas bero på användning av sociala medier som metod att nå ut med enkäten. Det kan antas att majoriteten som använder den typen av medier är yngre och att enkäten på så vis inte når äldre personer i en lika hög grad då de inte är lika aktiva på sociala medier. Det kan innebära att åldersfördelningen i stickprovet ger en skev bild av populationen och är därför viktigt att ta hänsyn till och ha i åtanke vid vidare analys. Det är därför osäkert om resultatet kan anses generaliserbart för hela populationen. Det innebär att tolkningarna som görs i analysen och de slutsatser som dras kan endast baseras på stickproven och inte generaliseras men det kan tänkas ge en indikation om hur det ser ut i hela populationen och därför anses resultatet trots detta vara av betydelse.

Överrepresentationen av deltagare som är yngre än 30 år kan vara både till fördel och nackdel för uppsatsens resultat och analys. Frågan uppstår ifall resultaten hade sett annorlunda ut ifall det hade varit normalfördelat. Det är inte en självklarhet att en person som är yngre än 30 år har vare sig mer eller mindre kunskap om den biologiska mångfalden eller dess samband med investeringar än de personer som är äldre. Vidare är det inte heller självklart att en viss åldersgrupp skulle ta mer eller mindre hänsyn till investeringars påverkan på den biologiska mångfalden. Om man ser på uppsatsen som en kartläggning och ett underlag för bankerna att använda som hjälpmedel i sitt arbete kan det vara till fördel att veta hur just den yngre kundkretsen ställer sig i dessa frågor, då de har potential att vara kunder hos banken under många år framöver.

3.7.2 Resultatens reliabilitet

För att öka resultatens tillförlitlighet har hänsyn tagits till att deltagarnas observerade värde kan delas upp i sanna värden och felvärden, där felvärdet kan bero på brister i instrumentets tillförlitlighet eller andra faktorer som undersökaren inte har kontroll över (Patel & Davidson 2019). För att uppnå en god reliabilitet bör felvärdet vara minskat och det uppgivna värdet vara närmare det sanna värdet (Patel & Davidson 2019). För att resultatet ska närma sig deltagarnas sanna värde har flera av enkätens svarsalternativ slagits samman i presentationen. Det innebär att om deltagarna exempelvis har övervärderat sin egen kunskap från vad som skulle kunna vara det sanna värdet i form av "Ganska stor" till att ha svarat "Mycket stor" minskas dess betydelse då dessa alternativ behandlas som en enda kategori. Som nämndes i avsnittet för beskrivning av hur designen av enkäten genomförts, har ett grundligt arbete utförts för att säkerställa att enkätfrågorna skulle generera de svar som de var menade för.

3.7.3 Validitet och reliabilitet vid kvalitativ undersökning

Vid frågorna av kvalitativ karaktär i form av fritextsvar har reliabilitet en annan innebörd. Om upprepade mätningar skulle genomföras och hade bidragit till olika svar i dessa frågor räknas det inte som låg reliabilitet då respondenten exempelvis kan ha ändrat uppfattning eller hunnit lära sig något nytt (Patel & Davidson 2019). Validiteten vid en kvalitativ undersökning handlar enligt Patel och Davidson mer om ifall man lyckats generera ett underlag att utgå från för att göra en trovärdig tolkning av den studerades världsuppfattning. Vidare beskriver Patel och Davidson (2019) att varje kvalitativ studie kan anses vara unik och att det därför är av stor vikt att forskaren gör en noggrann beskrivning av forskningsprocessen. De menar att det omfattar hela processen och genom att göra det kan det stärka validiteten i kvalitativa studier. I den här uppsatsen har det försökt uppnås genom en ingående metodbeskrivning. I metoden framgår det exempelvis hur förförståelse för ämnet skapades, till val av undersökningsmetod, datainsamling och hur bearbetningen av resultaten har hanterats. Samtliga delar har beskrivits detaljrikt för att eftersträva en god validitet i det hänseendet.

3.7.4 Brister i enkätutformningen

En brist i enkätfrågornas utformning upptäcktes då en deltagare uppgav att de saknade en formulering i frågan om "de har gjort någon ny investering i aktier eller fonder de senaste tre månaderna" och deltagaren uppgav att hen saknade "annan typ av investering" i frågan. Det kan ha påverkat validiteten negativt, men samtidigt var det inte en av de frågorna som var avsedda att analyseras vidare utan den var snarare till för att starta enkäten med lättare frågor. Den är därmed inte heller inkluderad i resultatet utan presenteras endast i bilaga B. Därför anses dess brist inte påverka studiens resultat i övrigt.

4. Resultat

När enkäten sammanställdes hade den besvarats av 458 personer. Enkätens resultat presenteras nedan. För att se foljebrevet i sin helhet och de exakta enkätfrågorna, se bilaga A.

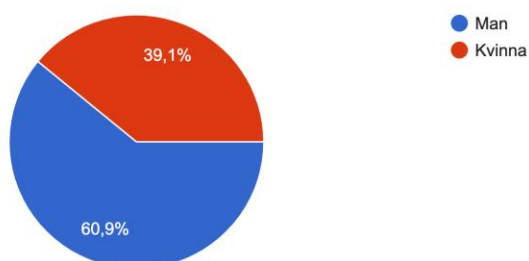
4.1 Bakgrundsinformation

Den inledande delen av enkäten bestod av frågor som omfattade demografiska variabler som kön och ålder. De fick även frågan om de äger några investeringar. I avsnittet nedan presenteras privatinvesteringarnas svar på dessa frågor.

4.1.1 Kön

Av de 458 personer som svarade på enkäten utgjorde andelen män 60,9 procent och andelen kvinnor 39,1 procent vilket även framgår av figur 1 nedan. Det motsvarar ett exakt antal på 279 män och 179 kvinnor och visar en tydlig skillnad i könsfördelning bland respondenterna.

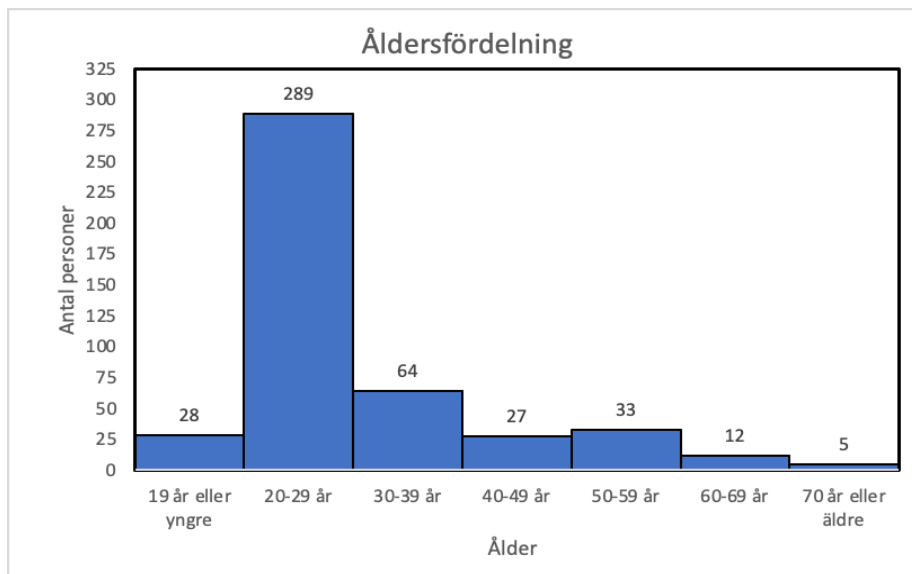
1. Juridiskt kön
458 svar

Figur 1. Fördelning av respondenternas juridiska kön.

4.1.2 Ålder

Av respondenterna var 63,1 procent mellan 20–29 år och det är den åldersgrupp som representerar majoriteten av respondenternas ålder i stickprovet vilket även framgår från figur 2 nedan. Därefter motsvarar intervallet 30–39 år 14 procent vilket innebär att merparten av de som svarade på enkäten var 39 år eller yngre. Övriga åldersintervaller visar en något jämnare spridning. Åldersintervallet på 70 år eller äldre är dock tydligt underrepresenterade med endast fem respondenter vilket motsvarar 1,1 procent. Beräkningar visar att det ungefärliga medelvärdet är 30 år, medianen 27 år och standardavvikelsen 12 år. De formler som har använts samt beräkningarna av dessa läges- och spridningsmått framgår i bilaga C. Det är 69,2 procent som är yngre än medelvärdet på 30 år medan 30,8 procent är 30 år eller äldre.

Figur 2. Respondenternas åldersfördelning.

4.1.3 Ägande av investeringar

Av 458 personer var det 450 som uppgav att de äger aktier, andelar i fonder eller andra typer av investeringar vilket motsvarar 98,3 procent. Det var åtta personer, motsvarande cirka 1,7 procent, som uppgav att de inte gör det. Det var en person som uppgav att hen inte vet, vilket motsvarar 0,2 procent. Procentuell fördelning framgår även i figur 13 i bilaga B.

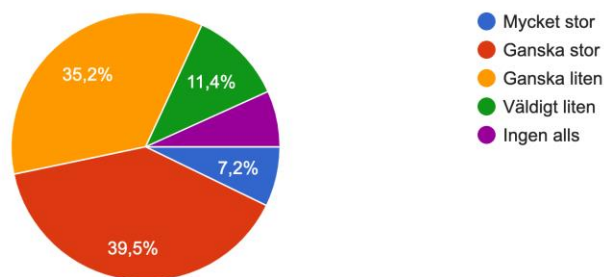
4.2 Kännedom om biologisk mångfald och sambandet med investeringar

Första delen av undersökningen omfattade respondenternas generella kunskap inom området. Dessa frågor handlade dels om deras upplevda kännedom om den minskade biologiska mångfalden i sig, dels deras kännedom om sambandet mellan investeringsbeslut och påverkan på den biologiska mångfalden.

Vid frågan *“Hur stor kännedom har du om problemet med den minskade biologiska mångfalden”* visar resultatet att totalt 46,7 procent av privatinvesterarna uppger att de har antingen ganska stor eller mycket stor kännedom om problemet vilket motsvarar 214 personer. Det var 46,6 procent som svarade att de har en ganska liten eller väldigt liten kunskap, motsvarande 213 personer. Vidare uppgav 31 personer att de inte har någon kännedom alls om problemet vilket motsvarar en andel på 6,8 procent. Den procentuella fördelningen av respondenternas svar framgår i exakta andelar i figur 3 nedan.

5. Hur stor kännedom har du om problemet med den minskade biologiska mångfalden?

458 svar

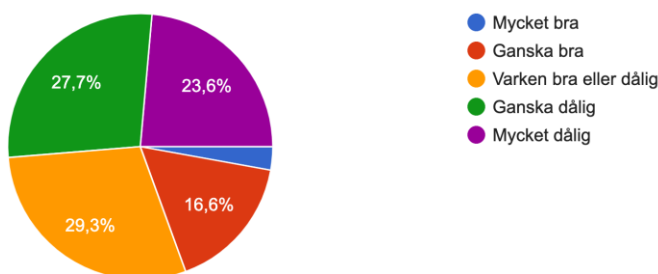

Figur 3. Hur stor kännedom privatinvesterare har om problemet med den minskade biologiska mångfalden.

Resultatet från frågan angående hur bra kännedom privatinvesterarna har om hur deras investeringsbeslut kan påverka den biologiska mångfalden, visar att en svag majoritet uppger sig ha bristfällig kunskap vilket framgår i figur 4 nedan. Av antalet respondenter var det sammanlagt 235 personer som upp gav att de har ganska dålig eller mycket dålig kännedom vilket motsvarar 51,3 procent. Det var 134 personer som upp gav sig ha varken bra eller dålig kännedom medan en minoritet på sammanlagt 89 personer svarade att de har en ganska bra eller mycket bra kännedom vilket motsvarar 19,4 procent.

6. Hur bra är din kännedom om hur dina investeringsbeslut kan påverka den biologiska mångfalden?

458 svar

Figur 4. Hur stor kännedom privatinvesterarna har om investeringsbesluts påverkan på den biologiska mångfalden.

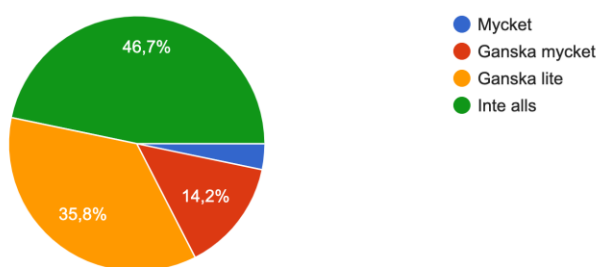
4.3 Vikten av påverkan på biologisk mångfald vid investeringsbeslut

Den andra delen av undersökningen omfattade hur stor vikt respondenterna lägger vid påverkan på den biologiska mångfalden vid investeringsbeslut. Dessa frågor handlade om ifall privatinvesterare tänker på vilken påverkan deras planerade investering kan ha på den

biologiska mångfalden. Frågorna omfattade även om de kan tänka sig att avstå en investering ifall den visar sig påverka den biologiska mångfalden negativt.

Sammanlagt 378 personer uppgav att de tänker antingen ganska lite eller inte alls på de eventuella konsekvenser deras investering kan ha på den biologiska mångfalden när de gör en ny investering. Det utgör en tydlig majoritet på sammanlagt 82,5 procent av privatinvesternas svar. Det var 65 personer som svarade att de tänker ganska mycket på konsekvenserna. Endast 2,8 procent motsvarande 15 personer uppger att de tänker mycket på detta vid en ny investering.

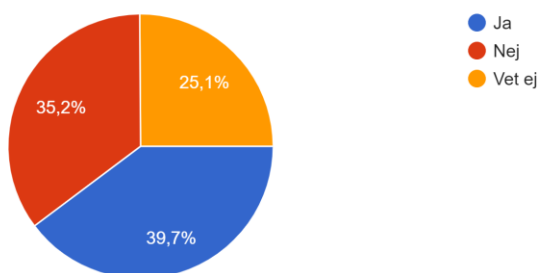
7. Hur mycket tänker du på påverkan på den biologiska mångfalden när du gör en ny investering?
458 svar

Figur 5. Hur mycket privatinvesterna tänker på påverkan på den biologiska mångfalden vid en ny investering.

I följdfrågan “Din planerade investering visar sig bidra till en negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Avstår du från att genomföra investeringen?”, svarade 182 personer “Ja” medan 161 svarade “Nej” och 115 personer svarade “Vet ej”.

8. Din planerade investering visar sig bidra till en negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Avstår du från att genomföra investeringen?
458 svar

Figur 6. Om privatinvesterna avstår från planerade investeringar om de visar sig ha negativ påverkan på den biologiska mångfalden.

De privatinvestorerare som svarade “Vet ej” i föregående fråga fick en frivillig följdfråga med möjlighet att beskriva anledningen. Av de 115 personer som fyllde i “Vet ej” svarade 95 på denna följdfråga. Vid bearbetning av svaren identifierades fyra primära kategorier med svar som var av liknande slag. Dessa kategorier presenteras nedan:

Tabell 1. Anledningar till att privatinvestorerare uppger sig osäkra på om de skulle avstå en investering eller ej om den påverkar den biologiska mångfalden negativt.

Kategori:	Antal svar:
En avvägning med hänsyn till andra aspekter	23
Kunskapsbrist	17
Beroende på hur stor negativ påverkan på den biologiska mångfalden	17
Beroende på avkastning	16
Övriga svar	22

En avvägning med hänsyn till andra aspekter:

Här framkom svar som beskrev att det beror på flera olika faktorer. Exempelvis nämndes vid ett flertal tillfällen att det beror även på hur investeringen påverkar andra faktorer som vapenindustrin och djurförsök. Det framkom även att flera personer gjorde skillnad på kort-siktiga och långsiktiga investeringar där de uppgav att de inte tar hänsyn till sådana faktorer som biologisk mångfald eller liknande faktorer vid korta och snabba affärer, men att det är en del i beslutsfattandet vid investeringar de planerat att behålla en längre tid. Vidare beskrevs komplexiteten i att ta hänsyn till flera olika miljörelaterade frågor och ett exempel gavs på att framställning av elbilsbatterier kan ha en negativ påverkan på den biologiska mångfalden men kan vara en viktig del i omställningen till hållbar energianvändning.

Kunskapsbrist:

I den här kategorin framkom svar som på olika sätt uppgav att personerna i fråga hade för lite kunskap om problemet med den minskade biologiska mångfalden. På grund av dess kunskapsbrist ansåg de sig därför inte kunna ta ställning i frågan.

Beroende på hur stor negativ påverkan på den biologiska mångfalden:

De svar som framkom här bestod av olika typer av beskrivningar av hur deras beslut skulle bero på hur stor den negativa påverkan på den biologiska mångfalden var och det skulle ligga till grund för ifall de valde att avstå från investeringen eller inte. Ett exempel beskrev att det kan bero på hur stor negativ påverkan som andra bolag i samma industri har och att det bästa alternativet kan vara att stötta det bolaget som har den lägsta negativa påverkan i förhållande

till övriga kandidater. Vidare beskrevs att det kan bero på ifall det aktuella företaget planerade att göra förändringar i framtiden eller hade ett pågående förbättringsarbete.

Beroende på avkastning:

Det var flera svar som uppgav att de i första hand skulle prioritera hur mycket avkastningen skulle generera och att de inte skulle avstå från en lönsam affär. Ett exempel beskrev att företag på börsen i första hand är vinstdrivande och att frågor som hur den biologiska mångfalden påverkas är sekundära. Samtidigt förklarar personen i fråga att hen tror att om det skulle framgå från den erhållna informationen att företaget påverkar den biologiska mångfalden negativt skulle hen avstå från investeringen utifrån antagandet att den informationen skulle påverka kursen negativt.

Övriga svar:

I övriga svar framkom exempelvis att beslutet skulle bero på ifall det aktuella företaget har som målsättning att utveckla sitt hållbarhetsarbete för att minska den negativa påverkan på den biologiska mångfalden. Det framkom även att flera personer upplever det svårt att veta vilka enskilda företag som ingår i olika fonder och inte heller vet hur de ska få tag på information om dessa eller hur de påverkar den biologiska mångfalden. Vissa svar handlade om att de prioriterar andra miljöfrågor som exempelvis koldioxidutsläpp högre.

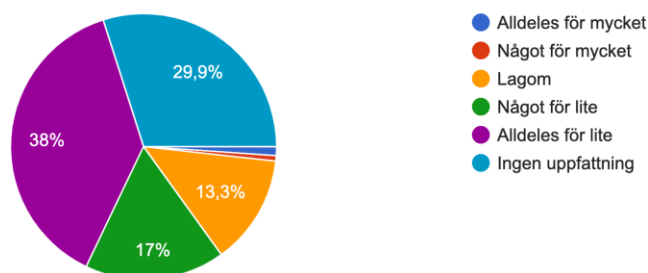
4.4 Privatinvesterares förväntningar på information från banken

Den tredje delen av undersökningen omfattade privatinvesterarnas förväntningar och krav på informationen de kan erhålla från banken. Dessa frågor handlade om mängden information och hur tydlig de anser den vara, samt ifall mer lättillgänglig information hade kunnat påverka deras investeringsbeslut.

Privatinvesterarna blev tillfrågade vad de anser om mängden information som deras bank erbjuder angående en investerings påverkan på den biologiska mångfalden. Sammanlagt svarade 252 personer att de tycker att banken erbjuder alldeles för lite eller något för lite information, vilket motsvarar 55 procent av respondenterna. Det var 61 personer som svarade att banken erbjuder lagom med information. 1,8 procent tyckte att deras bank erbjuder något för mycket eller alldeles för mycket information angående hur deras investeringar påverkar den biologiska mångfalden vilket motsvarar åtta personer. De procentuella fördelningar för varje enskild svarskategori framgår nedan av figur 7.

10. Vad anser du om mängden information som din bank erbjuder angående en investerings påverkan på den biologiska mångfalden?

458 svar

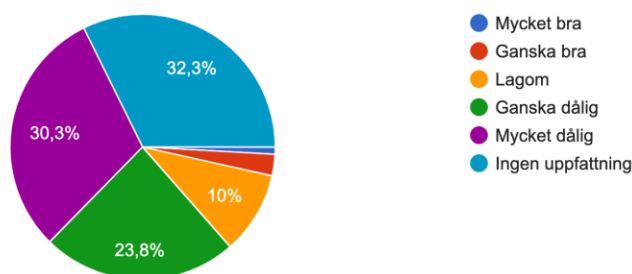

Figur 7. Privatinvesterares uppfattning om mängden information som banken erbjuder angående en investerings påverkan på den biologiska mångfalden.

I frågan om hur respondenten uppfattar tydligheten i den information som finns på deras bank angående sambandet mellan investeringar och den biologiska mångfalden, svarade 248 personer att de uppfattar den som ganska dålig eller mycket dålig (se figur 8). Det utgör en majoritet av svaren på 54,1 procent. Det var 46 personer som uppfattar tydligheten som lagom. Sammanlagt 3,5 procent motsvarande 16 personer uppgav svaret ganska bra eller mycket bra.

11. Hur uppfattar du tydligheten i den information som finns på din bank angående sambandet mellan investeringar och den biologiska mångfalden?

458 svar

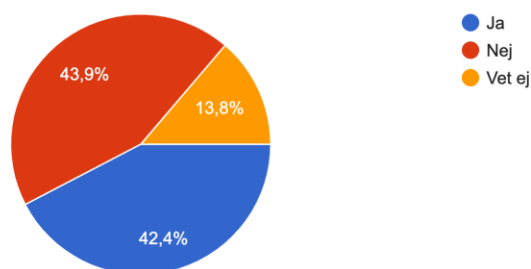

Figur 8. Hur tydlig privatinvesterares uppfattar informationen från banken angående sambandet mellan investeringar och den biologiska mångfalden.

Vid frågan "Förväntar du dig att banken ska erbjuda tillgänglig information om hur en investering påverkar den biologiska mångfalden som du kan ta del av innan du tar ett investeringsbeslut", var det 194 personer som svarade "Ja", 201 personer "Nej" och 63 personer som svarade "Vet ej".

12. Förväntar du dig att banken ska erbjuda tillgänglig information om hur en investering påverkar den biologiska mångfalden som du kan ta del av innan du tar ett investeringsbeslut?

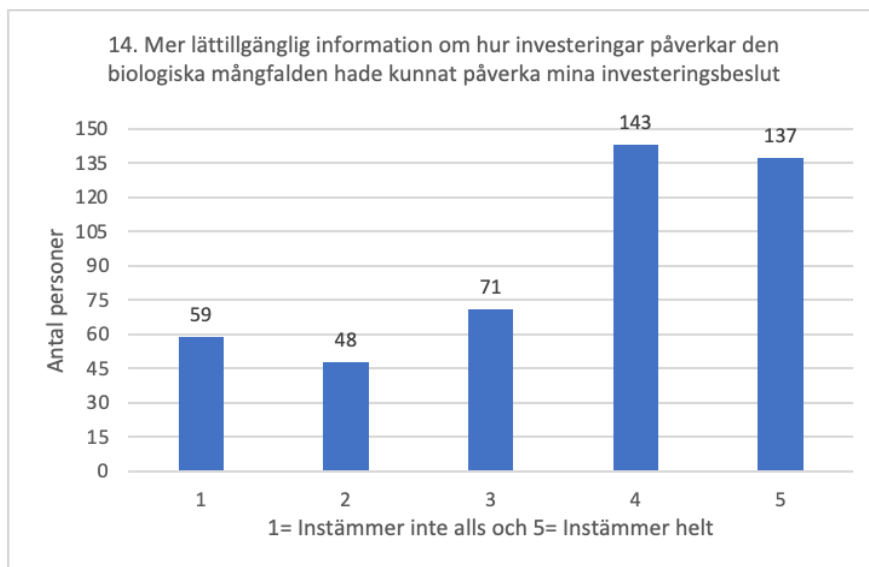
458 svar

Figur 9. Om privatinvesterarna har förväntningar på tillgänglig information från banken angående investeringars påverkan på den biologiska mångfalden.

Därefter ställdes en likadan fråga som i figur 9, men där “biologisk mångfald” byttes ut mot “klimatförändringarna”. Resultatet från denna fråga visade att här svarade 295 personer (64,4 procent) “Ja”, 141 (30,8 procent) “Nej” och 22 personer (4,8 procent) svarade “Vet ej”. Detta visar att det är 22 procentenheter fler som förväntar sig information från banken angående hur investeringar påverkar klimatförändringarna jämfört med hur de påverkar den biologiska mångfalden, vilket motsvarar 101 personer fler. Se bilaga B figur 15 för att ta del av cirkeldiagrammet.

I ett par frågor presenterades påståenden som privatinvesterarna uppmanades att ta ställning till. De skulle placera sig på en skala ett till fem där siffran ett motsvarade “Instämmer inte alls” och fem motsvarade “Instämmer helt”. Det första påstående var ifall mer lättillgänglig information om hur investeringar påverkar den biologiska mångfalden hade kunnat påverka deras investeringsbeslut. Resultaten framgår nedan i figur 10. I detta påstående valde sammanlagt 280 personer (61,1 procent) antingen nivå fyra eller fem och uppgav därmed att en mer lättillgänglig information om hur investeringar påverkar den biologiska mångfalden hade kunnat påverka deras investeringsbeslut. Det var 71 personer (15,5 procent) som valde nivå tre och alltså varken instämde med påståendet eller inte. Sammanlagt 107 personer (23,4 procent) valde nivå ett eller två och instämde alltså inte med att påståendet om att mer lättillgänglig information hade förändrat deras investeringsbeslut.

Figur 10. Om mer lättillgänglig information om hur investeringar påverkar den biologiska mångfalden hade kunnat påverka investeringsbeslut.

Respondenterna fick därefter frågan om de har läst någon hållbarhetsinformation publicerad av banken och där svarade 249 personer "Nej", motsvarande 54,4 procent. Det var 171 personer som svarade "Ja" vilket motsvarar 37,3 procent. Vidare var det 38 personer som svarade "Vet inte" vilket motsvarar resterande 8,3 procent. Se bilaga B figur 17 för att ta del av cirkeldiagrammet.

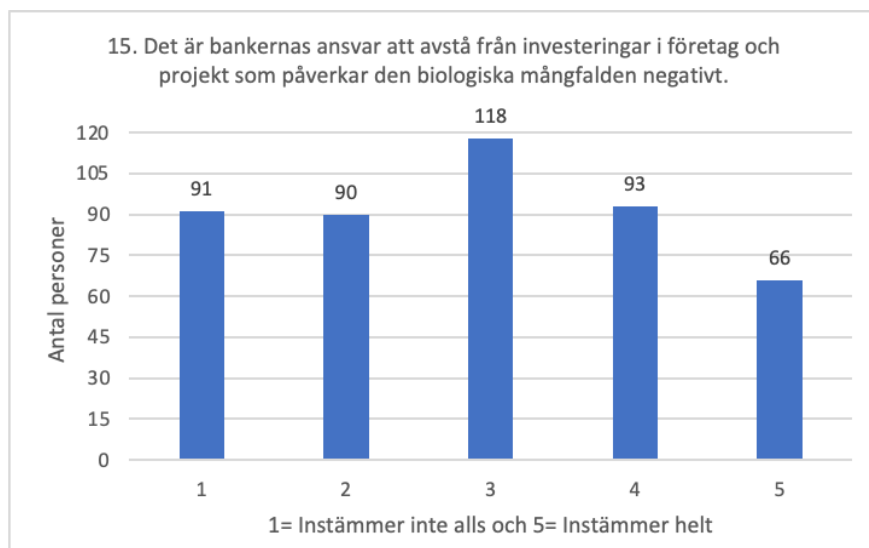
I följande fråga tillfrågades respondenten ifall hen har läst sin banks hållbarhetsredovisning. Resultatet från denna fråga visade att 355 personer, motsvarande 77,5 procent, inte har läst sin banks hållbarhetsredovisning alls. Knappt en femtedel av privatinvesterarna, motsvarande 87 personer, har läst den till viss del medan 15 personer uppgav att de har läst den till stor del vilket motsvarar 3,3 procent. Se bilaga B figur 18 för att ta del av cirkeldiagrammet.

4.5 Bankens ansvar

Den fjärde delen av undersökningen handlade om privatinvesterarnas syn på bankens ansvar att avstå investeringar som är negativa för den biologiska mångfalden. Den omfattade även frågan om de kan tänka sig byta bank ifall deras nuvarande visar sig investera i företag och projekt som försämrar den biologiska mångfalden.

Privatinvesterarna uppmanades ta ställning till ett påstående om ifall det är bankernas ansvar att avstå från investeringar i företag och projekt som påverkar den biologiska mångfalden negativt. Sammanlagt har 181 personer motsvarande 39,6 procent uppgett svarsalternativ ett och två på Likertskalan och kan därmed anses inte instämma med påståendet. Det var 159

personer (34,7 procent) som uppgav antingen svarsalternativ fyra eller fem och därför anses instämma med påståendet. Det visar en jämn fördelning av svaren bland de som valt att ta ställning. De personer som uppgett svarsalternativ tre antas inte vilja ta ställning i frågan.

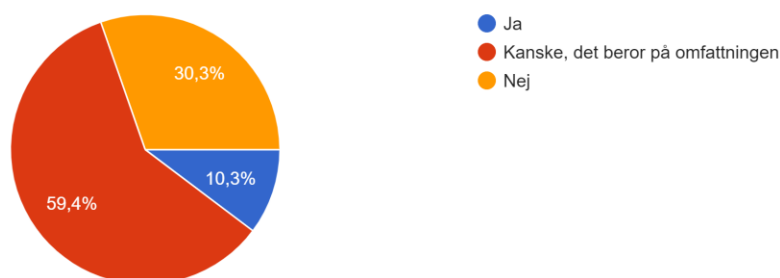

Figur 11. Om privatinvesterarna tycker det är bankernas ansvar att avstå från investeringar i företag och projekt som påverkar den biologiska mångfalden negativt.

Resultatet från frågan om byte av bank är ett alternativ om respondenten får veta att dess nuvarande bank investerar i företag och projekt som försämrar den biologiska mångfalden, visar att endast 47 personer kan tänka sig att byta bank. Det var 139 personer som svarade att byte av bank inte är ett alternativ. En majoritet på 272 personer svarade att de kanske kan tänka sig att byta bank men att det beror på omfattningen.

16. Är byte av bank ett alternativ för dig om du får veta att din nuvarande bank investerar i företag och projekt som försämrar den biologiska mångfalden?

458 svar

Figur 12. Om byte av bank är ett alternativ om den nuvarande banken investerar i företag och projekt som försämrar den biologiska mångfalden.

Därefter ställdes en likadan följdfråga men där “försämrar den biologiska mångfalden” byttes ut till “bidrar negativt till klimatförändringarna”. Resultatet från denna fråga visade att 77

personer svarade “Ja”, 129 personer svarade “Nej” och återigen en majoritet på 252 personer svarade att de kanske kan tänka sig att byta bank och att det beror på omfattningen. Se bilaga B figur 16 för att ta del av cirkeldiagrammet. Det innebär att det var 30 personer fler, motsvarande 6,5 procentenheter fler, som svarade att de kan tänka sig att byta bank om deras nuvarande visar sig bidra negativt till klimatförändringarna, än vad det var om banken visar sig bidra till en försämrade biologisk mångfald.

4.6 Fritextsvar

De två sista frågorna som ställdes i enkäten var öppna frågor där respondenterna fick möjlighet att formulera sig fritt i text utan några fasta svarsalternativ. Dessa uppgavs vara frivilliga att besvara och genererade därför inte lika många svar som övriga frågor. Svaren som framkom i dessa två frågor sammanfattas och presenteras nedan.

4.6.1 Önskemål eller tips på bankens information

I den första frågan gavs möjligheten att bidra med önskemål eller tips på hur banken kan presentera information om hur den biologiska mångfalden är relaterad till deras investeringar. Denna fråga besvarades av 48 personer och av dessa var det 36 personer som gav önskemål eller tips på hur de vill att banken kan presentera informationen. Trenden i dessa svar var framförallt att det efterfrågas lättillgänglig och “simpel” information i form av symboler eller hållbarhetsmärkning. Det genomgående temat på tipsen var av liknande karaktär med förslag som ger en snabb och enkel överblick. Ett återkommande förslag var att presentera intervaller från exempelvis 1–5 som representerar hur stor påverkan en investering har på den biologiska mångfalden. Även färgskalor på grönt till rött kom upp som förslag. Utöver det framkom även önskemål om att mer ingående information ska finnas tillgänglig ifall man vill läsa vidare om ett visst företag, och att den informationen då ska vara lätt att hitta men att det inte är “första steget”.

I denna fråga var det åtta av privatinvesterarna som uppgav att de inte tycker att det är bankens uppgift att bidra med information om investeringarnas påverkan på den biologiska mångfalden. Exempelvis uppgav två personer att de hellre själva söker efter information om ämnet från andra källor än sin bank för att kunna bilda sig en mer objektiv bild och göra en personlig reflektion och analys.

4.6.2 Övriga tillägg

Den sista frågan var ifall respondenten hade något övrigt att tillägga. Det framkom exempelvis att flera av privatinvesterarna har ett större fokus på klimatpåverkan och att de önskar mer information om detta. En person menade att den typen av information hade påverkat hens

investeringsbeslut i en högre grad än vad den biologiska mångfalden skulle göra. En annan person beskrev att det kan vara svårt och tidskrävande att byta bank och att det då bör vara helt säkert att investeringarna som banken gör är dåliga. Hen förklarade också att hen tror att bankerna försöker ställa om och att det då kanske inte gör något att behålla den nuvarande banken ett litet tag tills denna har ställt om till ett mer hållbart arbete.

Det uttrycktes även flera åsikter om att man i första hand investerar för att tjäna pengar och för att maximera vinsten. En person beskrev att hänsynstagande till andra faktorer kan göras först senare i livet om man då har en större förmögenhet. En annan person förklarade att hen inte tar hänsyn till andra faktorer än vinstmaximering oavsett om det är klimatfrågor eller andra kontroversiella branscher som till exempel vapentillverkning, utan anser att det i så fall är politikernas ansvar att se till att dessa företag inte börsnoteras. Personen i fråga menade på att hen inte vill avstå från något som resterande population har tillgång till.

Det framkom även en kommentar som önskar att banken arbetar mer med att säkra tillförlitligheten i den informationen som de presenterar. Personen i fråga menade att det idag mer verkar framstå som "greenwashing". Utöver det framkom även i den här frågan ytterligare önskemål om mer lättillgänglig information från bankerna om hur investeringar kan påverka den biologiska mångfalden.

5. Analys

5.1 Identifierad kunskapsbrist

Majoriteten av privatinvesterarna på 53,4 procent uppgav att de har liten eller ingen kännedom alls om problemet med den minskade biologiska mångfalden. Av de som svarade att de har stor kännedom var det endast 33 personer som svarade att de har mycket stor kännedom. Dessa resultat tyder på att det finns en rådande kunskapsbrist om det grundläggande problemet. Det var även en knapp majoritet på 51,3 procent som uppgav sig ha dålig kännedom om hur deras investeringsbeslut kan påverka den biologiska mångfalden. Det var 23,9 procent som uppgav att de har varken bra eller dålig kännedom medan endast 19,4 procent svarade att de har bra kännedom om detta samband. Dessa resultat kan jämföras med studien av Hooykaas et al. (2019) som menar att kunskapsbrist om arter kan utgöra hinder i arbetet mot en minskad biologisk mångfald. Den identifierade kunskapsbristen om den biologiska mångfalden hos de undersökta privatinvesterarna kan på liknande sätt tolkas utgöra hinder för att de ska kunna ta investeringsbeslut som är positiva för den biologiska mångfalden, samt för deras ställningstagande och krav på bankerna. Denna jämförelse är även i enlighet med rapporten av Dasgupta (2021) som beskriver att förändring i utbildning behövs för att uppnå effektiva institutioner för att återskapa ett engagemang till naturen och hanteringen av tillgångar. Det beskriver hur kunskapsbristen behöver minskas genom utbildning för att kunna överkomma de rådande problemen.

Om privatinvesterare har dålig kännedom om grundproblematiken med den biologiska mångfalden innebär det i sin tur att de inte har förutsättningarna för att känna till sambandet mellan investeringar och dess påverkan. Kunskapsbasen kan även tänkas utgöra grunden för hur viktigt man som privatinvesterare anser det vara. Utan kunskap om vad den biologiska mångfalden innebär eller dess problematik och betydelse är det naturligt att ta mindre hänsyn till detta vid investeringsbeslut eller att inte lägga någon vikt vid det alls. Detta beskrivs i studien av Hooykaas et al. (2019) i form av att kunskapsbristen innebär att motivation och incitament till förändring uteblir. Det är i enlighet med den här studiens resultat då det även framgår att hela 46,7 procent av privatinvesterarna uppgav att de inte tänker alls på påverkan på den biologiska mångfalden när de gör en ny investering. En andel på 35,8 procent svarade att de tänker på det ganska lite.

Det var 35,2 procent av privatinvesterarna som inte skulle avstå från att genomföra en investering om den visar sig bidra till en negativ påverkan på den biologiska mångfalden, medan 39,7 procent svarade att de skulle avstå. Av de som inte skulle avstå kan det tänkas bero på olika faktorer. Vissa kan ta beslutet att inte avstå för att de inte har tillräckligt med kunskap, medan andra kan tänkas ha viss kännedom men grunda beslutet i att de inte bryr sig eller tycker att det berör dem personligen. Dock kan även de som inte bryr sig om problemet tänkas ha en

bristande kunskap inom ämnet eftersom problematiken påverkar eller kan komma att påverka alla vilket bör utgöra någon form av betydelse. En fjärdedel uppgav att de inte vet om de skulle avstå och av dessa motiverade 95 personer anledningen till sitt val. Sjutton personer svarade att det beror på kunskapsbrist vilket ytterligare stärker teorin om att detta ligger till grund till besluten i enlighet med Hooykaas et al. (2019) och Dasgupta (2021). Svaren som kategoriseras som *“En avvägning med hänsyn till andra aspekter:”* och *“Beroende på hur stor negativ påverkan”* kan tänkas ställa krav på mängden information banken erbjuder och dess transparens. Om det exempelvis finns mycket information om hur den biologiska mångfalden påverkas av en investering kan det innebära att fler avstår, om de uppfattar påverkan som *“stor”*. Banken kan på så vis bidra till att öka kunskapen och underlagen till beslutsfattande. Även svaren under *“Beroende på avkastning”* kan tänkas påverkas om medvetenheten om sambanden tydliggörs i en större utsträckning. Om fler privatinvestorer blir medvetna om vidden av problematiken är det större sannolikhet att de skulle omprioritera sina värderingar och inkludera påverkan på den biologiska mångfalden i sina investeringsbeslut, i enlighet med hur både Hooykaas et al. (2019) och Dasgupta (2021) beskriver vikten av kunskap för att skapa engagemang.

5.2 Samband mellan privatinvesterares kunskap, banker och företag

Om banken erbjuder mer lättillgänglig information samt med en större grad av transparens kan det bidra till att minska den identifierade kunskapsbristen hos privatinvestorer. På så vis kan det leda till att privatinvestorer väljer att avstå investeringar med en negativ påverkan på den biologiska mångfalden. De företag som privatinvesterarna väljer att undvika kan då få en ökad press på sig till förändring, vilket kan kopplas till studien av Krause, Droste och Matzdorf (2021) som menar att okunskap hos företag är en faktor som kan innebära en minskad motivation till förändring. Om företag sätts under större press och deras problematiska agerande synliggörs och medvetenheten ökar, kan deras motivation till att agera i en hållbar riktning öka. Resultaten i studien av Krause, Droste och Matzdorf (2021) visar att en ökad medvetenhet hos företagsledare inom hur naturens resurser är av relevans för företaget är en viktig del för att öka deras engagemang. Om de då sätts under större press från exempelvis kunder, personal eller allmänheten menar författarna att detta kan uppnås. Samtidigt menar de dock att även bristande finansiellt stöd kan vara en faktor till minskad motivation. Det kan på så vis vara viktigt att möjliggöra för ekonomiska vinster vid omställningar till ett arbete som är fördelaktigt för den biologiska mångfalden. Om företagsledare ser att det ökar det finansiella stödet kan även det ge dem incitament till att agera.

Det kan även jämföras med det Dasgupta (2021) beskriver angående att kunders signaler om att de är emot investeringar som är negativa för den biologiska mångfalden skapar incitament för finansiella institutioner att avstå från dessa. Om de finansiella institutionerna i sin tur signalerar detta gentemot företag kan det på liknande sätt tänkas öka deras incitament att

förändra sitt arbete. På så vis kan de påverka att de bidrar till ett hållbart arbete som är positivt för naturen, i enlighet med det Dasgupta (2021) beskriver i sin rapport. Empowered citizenship kan då vara en drivande faktor mot att främja den biologiska mångfalden genom att kunder kräver att de finansiella institutionerna ska investera individernas pengar i mer hållbara placeringar vilket beskrivs av Dasgupta (2021). Vidare beskriver han hur grunden till empowered citizenship är att ge individer en ökad kunskap om den biologiska mångfalden och skapa en större medvetenhet om hur deras val påverkar klimatet. Eftersom den här studiens resultat pekar på en rådande kunskapsbrist kan det tänkas vara ett första steg att minska denna brist på kunskap, i enlighet med det Dasgupta (2021) beskriver. På så vis kan den ökade kunskapen utgöra en grund för kommande empowered citizenship.

5.3 Efterfrågan på ökad information och transparens från bankerna

5.3.1 Upplevd mängd och tydlighet i erhållen information

Resultaten visar att 55 procent av privatinvesterarna anser att deras bank erbjuder för lite information angående en investerings påverkan på den biologiska mångfalden. Av dessa utgjorde de som tycker det är alldeles för lite hela 38 procent. Samtidigt var det 29,9 procent som uppgav att de inte har någon uppfattning, vilket kan tänkas till viss del bero på kunskapsbristen. Det var 13 procent som tycker mängden information är lagom medan endast 1,8 procent uppgav att de tycker det är för mycket information. Detta visar att det finns en tydlig efterfrågan från privatinvesterare på en större mängd tillgänglig information från bankerna angående sambandet mellan investeringar och dess påverkan på den biologiska mångfalden.

Dasgupta (2021) beskriver att empowered citizenship kan innebära att det insisteras på att företag ger ut mer transparent information om hur deras produkter påverkar klimatet. Det kan jämföras med hur transparent informationen är som går att erhålla från bankerna. Om krav ställs på bankerna att erbjuda en större mängd information samt av en högre transparens, kan bankerna i sin tur tänkas ställa krav på de enskilda företagen. I enlighet med det Dasgupta (2021) beskriver kan det påverka företagets rykte om detta inte uppfylls. Eftersom företagets rykte är av stor vikt för dess framgång kan empowered citizenship vara en viktig drivande faktor till förändring. Genom att företagen arbetar med CSR och använder sig av mått som ESG kan de bidra till att främja den biologiska mångfalden och samtidigt förbättra sitt rykte. Ett fortsatt och utvecklat CSR arbete hos företag fyller därför en viktig funktion för att bryta den negativa trenden med en minskad biologisk mångfald. Bankerna kan arbeta på liknande sätt samt prioritera SRI vid sina investeringsbeslut för att stärka sin ESG-rating (Alda 2021). Dessa blir då verktyg för att integrera arbetet för att främja den biologiska mångfalden i företag- och finansiella institutioner samtidigt som man visar kunder och investerare att det är något som tillämpas i verksamheten. Det är i enlighet med hur Freeman et al. (2010) beskriver att

intressentmodellen kan bidra till denna sammankoppling av affärs- och etiksvärlden. Författarna menar då att genom en integrering av intressentmodellen kan det bidra till en djupare förståelse för den externa miljön och på så sätt nå en större framgång. Samtidigt uttrycktes en oro i resultaten från enkätundersökningen för greenwashing från företag och banker. En mer transparent information kan tänkas minska den oron och istället stärka trovärdigheten då det minskar den asymmetriska informationen mellan parterna. Det är i enlighet med det som Borglund et al. (2008) beskriver då de förklarar att en förbättrad transparens kan vara värdeskapande för företag och därmed en viktig och bidragande faktor i hållbarhetsarbetet.

Resultaten visar att 54,1 procent av privatinvesterarna uppfattar tydligheten i den information som finns på deras bank angående sambandet mellan investeringar och den biologiska mångfalden som dålig. Det kan vara en anledning till att oron kring greenwashing uppstår. Det kan även vara en bidragande faktor till den bristande kunskapen angående hur sambandet mellan investeringar och påverkan på den biologiska mångfalden ser ut. Det var 32,3 procent som uppgav att de inte har någon uppfattning vilket i enlighet med liknande resultat för åsikten om mängden information det går att erhålla från banken, kan tänkas till stor del bero på kunskapsbristen. Det var endast 3,5 procent som uppgav att de tycker tydligheten i information är bra. Resultaten visar därför att majoriteten av privatinvesterarna uppfattar tydligheten i den information de kan erhålla från bankerna angående investeringarnas påverkan på den biologiska mångfalden som otillfredsställande. Empowered citizenship kan då påverka genom att efterfråga en tydligare information från bankerna. I enlighet med hur Deegan (2002) beskriver illegitimitet kan det därför vara viktigt för bankerna att bemöta samhällets efterfrågan. Om bankerna ignorerar samhällets önskemål finns en risk att de anses illegitima. Det kan ge bankerna framtida problem med dess lönsamhet och överlevnad. Då legitimitet är en viktig resurs är det troligt att bankerna kommer möta det genomslag som empowered citizenship bidrar med, ifall samhället driver frågan kring den biologiska mångfalden i tillräckligt stor utsträckning.

5.3.2 Skillnad mellan biologisk mångfald och klimatförändringarna

Vidare visar resultaten att 42,4 procent av privatinvesterarna förväntar sig att banken ska erbjuda tillgänglig information om hur en investering påverkar den biologiska mångfalden som de kan ta del av innan de tar ett investeringsbeslut. Samtidigt framgår det att det är 43,9 procent som inte förväntar sig det och det var 13,8 procent som uppgav att de inte vet. När dessa resultat jämförs med frågan angående om privatinvesterarna förväntar sig att banken ska erbjuda tillgänglig information om hur en investering påverkar klimatförändringarna som de kan ta del av innan de tar ett investeringsbeslut, visar de på stora skillnader. Det var 64,4 procent som uppgav att de förväntar sig detta när det gäller klimatförändringarna vilket är 22 procentenheter

fler än för den biologiska mångfalden. Här var det endast 4,8 procent som uppgav att de inte vet. Det kan tolkas bero på en större kunskap kring problematiken med klimatförändringarna vilket återigen stärker teorin om en befintlig kunskapsbrist om problemen med den minskade biologiska mångfalden. När kunskapsbasen är större kan även empowered citizenship tänkas ha börjat påverka i en allt större grad gällande klimatförändringarna. På så vis kan bankerna ha kommit längre i arbetet med frågor om klimatförändringar då de har ställts högre krav om detta.

5.3.3 Efterfrågan på mer lättillgänglig information

För att vidare undersöka om mer lättillgänglig information om investeringarnas påverkan på den biologiska mångfalden hade kunnat påverka privatinvesterarnas investeringsbeslut, ombads de ta ställning till detta på en skala. Det visade att sammanlagt 61,1 procent uppgav att en mer lättillgänglig information hade kunnat påverka deras investeringsbeslut. Det var 15,5 procent som varken instämmer med påståendet eller inte och 23,4 procent som inte instämde med påståendet. Det visar att en majoritet menar att det hade kunnat påverka deras investeringsbeslut och att det därför finns en tydlig efterfrågan på detta. Det kan tänkas kopplas till både den identifierade kunskapsbristen samt de resultaten som visar att det finns en efterfrågan på en större mängd information.

Samtidigt visar resultaten att majoriteten av privatinvesterarna, 54,4 procent, inte har läst någon hållbarhetsinformation publicerad av banken. Frågan uppstår då om de inte har tagit del av detta för att informationen är svår att hitta eller om de inte har försökt, alternativt inte noterat befintlig information på grund av ointresse. Vidare framgår det att 77,5 procent uppgav att de inte alls har läst bankens hållbarhetsredovisning. Det kan dock tänkas att en del av de svar som menar att en mer lättillgänglig information om investeringars påverkan på den biologiska mångfalden hade kunnat påverka investeringsbeslut har uppgett att de inte tagit del av detta och därför önskar just mer lättillgänglig information. Hållbarhetsredovisningen eller liknande material kan upplevas för tidskrävande att studera. Det framgår även från de tips och önskemål som framkom i resultatet då många efterfrågar lättillgänglig och "simpel" information i form av exempelvis symboler. Genom att erbjuda detta kan det tänkas stärka relationen mellan banken och dess kunder i enlighet med hur Freeman et al. (2010) beskriver intressentmodellen, då fler privatinvesterare kan få en enkel och snabb överblick över arbetet och genom detta få en större insikt i sambanden utan att behöva avsätta allt för mycket tid och energi. På så vis kan risken för att kunden upplever asymmetrisk information undvikas och därmed även till viss del minska oron för greenwashing då informationen upplevs mer lättillgänglig.

5.4 Förväntningar på bankens ansvarstagande

Resultaten visar att det är skilda åsikter kring om det är bankernas ansvar att avstå från investeringar i företag och projekt som påverkar den biologiska mångfalden negativt. Det var

39,6 procent som uppgav sig inte instämma med påståendet medan 34,7 procent uppgav sig instämma. Det innebär att det inte går att uttyda något generellt ställningstagande i frågan i den studerade gruppen privatinvesterare utan det skulle i så fall kräva vidare undersökning. Samtidigt framgår det att majoriteten inte utesluter att byta bank om det skulle framgå att den nuvarande banken investerar i företag och projekt som försämrar den biologiska mångfalden. Av dessa var det 59,4 procent som menade att det beror på omfattningen. Dessa resultat kan tänkas ge bankerna incitament till förändringar i sitt framtida arbete för att inte riskera att förlora dessa kunder. Den teorin stärks även av det som Suchman (1995) beskriver vikten för företag att upplevas legitima och att de bör ta beslut som är önskade, passande eller lämpliga baserat på samhällets värderingar.

När samma fråga ställdes angående potentiellt byte av bank men där "*försämrar den biologiska mångfalden*" byttes ut till "*bidrar negativt till klimatförändringarna*" var det 30 personer fler som svarade att de kan tänka sig att byta bank om deras nuvarande visar sig bidra negativt till klimatförändringarna. Det visar ytterligare på att kunskapen kring klimatförändringarna kan anses större och att empowered citizenship kan tänkas vara pågående inom den frågan i en större grad än inom den biologiska mångfalden. Det framgår även från svaren i de öppna frågorna där det framkom att flera av privatinvesterarna har ett större fokus på klimatpåverkan och att de önskar mer information om detta snarare än den biologiska mångfalden. Utifrån dessa resultat kan det tänkas vara en god idé för bankerna att se över utbudet av båda delar för att möta de olika privatinvesterarnas efterfrågan, för att implementera intressentmodellen och tillgodose dessa olika intressenters behov.

6. Diskussion & Slutsats

Förlusten av den biologiska mångfalden är en kris som blir allt mer framträdande och den beskrivs som jordens sjätte massutdöende. En bibehållen biologisk mångfald är en grundförutsättning för människans överlevnad och välfärd (Naturvårdsverket u.å.). Trots det fortsätter den finansiella sektorn att investera miljardbelopp i företag och projekt som går att identifiera som bidragande faktorer, och svenska privatinvesterares pengar kan härledas till faktorer som bidrar till problemet (Naturskyddsföreningen, Fair Finance Guide & World Animal Protection i Sverige 2021). Syftet med den här studien var att bidra till förståelsen för svenska privatinvesterares generella kunskapsläge om problemen med den biologiska mångfalden samt sambandet till deras investeringar. Studien undersökte även vilka förväntningar och krav privatinvesterares ställer på bankerna. Det omfattar även den mängd och transparens av information som privatinvesterares kan erhålla från bankerna. För att uppfylla syftet utgick studien från två frågeställningar. Den första frågeställningen omfattade hur insatta privatinvesterares är i sambandet mellan deras investeringsbeslut och hur dessa kan vara bidragande faktorer till förlusten av den biologiska mångfalden. Den andra frågeställningen omfattade de förväntningar och krav privatinvesterares ställer på den mängd information samt grad av transparens som de kan erhålla från bankerna.

6.1 Identifierad kunskapsbrist

Studien har identifierat en kunskapsbrist hos de undersökta privatinvesterares inom både problemet med den biologiska mångfalden i sig och hur deras investeringar kan vara bidragande faktorer. Kunskapsbristen kan sedan till viss del ligga till grund för övriga resultat i undersökningen. Det kan även tolkas som att de privatinvesterares som uppger att de inte tycker det bör fokuseras på den biologiska mångfalden har en viss avsaknad av kunskap om problematiken. Om de var tillräckligt insatta i vidden av problemet och hur de själva samt deras egen omgivning kan komma att påverkas om ingen förändring görs, är det troligt att flera av dessa svar skulle ändras. De privatinvesterares som exempelvis uppger att avkastningen är viktigare än hur investeringen påverkar den biologiska mångfalden kan tänkas omvärdera sina beslut om de får insikt i det faktiska problemet. Om världen är ur balans till följd av den minskade biologiska mångfalden och klimatförändringarna, kan deras framtida stora avkastningar ändå sakna betydelse i ett möjligt katastrofläge.

6.2 Ökat fokus på den biologiska mångfalden

Studiens resultat visar även att klimatförändringarna uppfattas vara av större vikt än den minskade biologiska mångfalden. Utifrån den identifierade kunskapsbristen kan slutsatsen dras att det är en av anledningarna till denna uppfattning. Allt eftersom problemet med den biologiska mångfalden blir mer omtalat och kunskapen ökar är det sannolikt att det även tillkommer ökade förväntningar och krav inom detta område. Att problemet redan får allt mer fokus framgår från de många uppkomna mål och ramverk så som de Globala målen (u.å.),

Equator principles (2021) och TNFD (2021a). Även COP15 (UNRIC u.å.) är ett tecken på att problematiken med den minskade biologiska mångfalden ges allt mer fokus av beslutsfattare. En växande oro har även visat sig genom att problemet med den minskade biologiska mångfalden under de senaste åren har stigit från plats tio till plats tre på World Economic Forums (2015, 2020) lista över globala hot. Det kan antas vara en följd av att insikten och kunskapen ökar angående det täta sambandet mellan klimatförändringarna och den biologiska mångfalden.

6.3 Identifierade förväntningar och krav

Det framgår även av studien att det finns förväntningar och krav från privatinvestorer på den mängd information samt grad av transparens som går att erhålla från bankerna. Vidare visade enkätundersökningen ett stort engagemang då en stor andel privatinvestorer valde att besvara även de frivilliga öppna frågorna. Det tyder på att många är intresserade av frågan och det visade sig bland annat från de många tips och önskemål som framkom. Detta intresse kan tyda på en i dagsläget växande rörelse av empowered citizenship inom frågan om den minskade biologiska mångfalden. Det kan även tänkas att den här studien och liknande initiativ kan fungera som ögonöppnare för många som ännu inte är insatta i ämnet. Genom att den här studien kan ge insyn i problematiken kan det bidra som intresseväckare och på så vis vara drivande i arbetet för förändring. Det beskrevs även förväntningar på att bankerna har ett pågående hållbarhetsarbete och att det istället för att byta bank därför är bättre att behålla den nuvarande banken och invänta förändring. Den typen av förväntningar på bankerna kan innebära en risk då kundernas efterfrågan på hållbara lösningar för den biologiska mångfalden inte framgår lika tydligt till bankerna. Att överlåta förtroendet till bankerna att själva sköta detta arbete utan uttryckliga påtryckningar från kunderna kan istället leda till en utebliven empowered citizenship. Bankerna kan då lättare bortprioritera detta viktiga ämne och istället fokusera på andra områden i sin verksamhet, utan att det påverkar deras legitimitet i lika stor utsträckning.

6.4 Bankernas roll i förbättringsarbetet

Det kan tänkas finnas en koppling mellan den nuvarande kunskapsbristen, utebliven efterfrågan från kunderna och det faktum att högriskföretag har hittats även i vissa av bankernas hållbarhetsfonder. Om privatinvestorer inte har tillräckligt med kunskap inom ämnet kan de tro att de gör medvetna och hållbara investeringar i dessa typer av hållbarhetsfonder trots att så inte är fallet. Detta visar tydligt att kunskap är en viktig grund för att kunna ställa krav men även att bankerna har ett stort ansvar att inte vilseleda kunderna då den risken kan anses extra hög vid kunskapsbrist. Att genom utbildning ge samhället en större inblick i ämnet och dess vikt för människans överlevnad och välfärd, kan rörelser som empowered citizenship växa fram och förändring möjliggöras. Det framgick även tydligt från granskningen av Fair Finance

Guide (2020) som visade hur kunders påtryckningar på bankerna resulterade i förändringar i en positiv riktning.

Den här studien bidrar till en förståelse för bankerna om hur de kan förbättra sig inom området, genom en kartläggning av det rådande läget hos svenska privatinvestorer. Bankerna kan använda den framkomna informationen som ett underlag för vägledning i deras beslut och framtida arbete gentemot sina kunder. Genom att vara tidiga med förändringsarbetet inom dessa frågor kan de vara väl förberedda på empowered citizenship som en växande rörelse. På så vis kan de även förbättra sitt rykte och sin legitimitet samt bygga starka relationer till sina kunder i enlighet med intressentmodellen. Studiens resultat kan även vara relevant för övriga aktörer inom den finansiella sektorn för att få en ökad förståelse för kunders efterfrågan och preferenser inom området. Genom att studien bidrar till dessa banker och andra aktörers förståelse kan det göra skillnad i arbetet för att motverka minskningen av den biologiska mångfalden. Om privatinvesterares efterfrågan på hållbara lösningar framgår kan exempelvis de miljardbelopp som bankerna i dagsläget har investerade i högriskföretag, istället investeras i företag och projekt som bidrar till att främja den biologiska mångfalden. Den identifierade rådande kunskapsbristen kan även sätta en större press på bankernas ansvar att underlätta för sina kunder att ta medvetna och hållbara beslut samt minska risken för vilseledning. Detta innebär att bankerna har en viktig roll i förändringsarbetet för att stoppa den pågående massutrotningen och istället arbeta mot en bibehållen biologisk mångfald och en hållbar framtid.

6.5 Framtida forskning

Utifrån resultaten utvecklades nya perspektiv som kan vara av intresse för vidare forskning. Resultaten i den här studien baserades på privatinvestorer varav 69,2 procent var under 30 år. Samtidigt var en majoritet mellan 20–29 år vilket antogs till stor del bero på massutskicket till studenter på Handelshögskolan i Göteborg. Det kan därför tänkas vara en majoritet av privatinvesterarna som har en pågående utbildning. Studien av Hooykaas et al. (2019) visade att kunskap kring arter ökar med ålder samt utbildningsnivå och i rapporten av Dasgupta (2021) rekommenderas att informera barn i tidig ålder om naturen och klimatet. Utifrån detta kan det vara av intresse att undersöka om det finns några skillnader i kunskapsbristen och förväntningar eller krav utifrån privatinvesterares ålder och utbildningsnivå. Det kan även vara av intresse att som nästa steg undersöka hur bankernas incitament till förändring inom dess påverkan på den biologiska mångfalden kan påverkas av uttryckta förväntningar och krav från privatinvesterarna. Vidare är det även intressant att undersöka om bankernas incitament påverkas av en identifierad kunskapsbrist eller om denna istället kan utgöra ett hinder för förändring om inte empowered citizenship bidrar med påtryckningar.

Referenser

Alda, M. (2021). *The environmental, social, and governance (ESG) dimension of firms in which social responsible investment (SRI) and conventional pension funds invest: The mainstream SRI and the ESG inclusion*. Journal of cleaner production, 298, p.126812.

Attenborough, D. (2021). *The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review*, s.2.
(London: HM Treasury)

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/962785/The_Economics_of_Biodiversity_The_Dasgupta_Review_Full_Report.pdf

(Hämtad 2021-12-16)

Bergström, L., Borgström, P., Smith, H.G., Bergek, S., Caplat, P., Casini M., Ekroos J., Gårdmark A., Halling C., Huss M., Jönsson AM., Limburg K., Miller P., Nilsson L. & Sandin L. (2020). *Klimatförändringar och biologisk mångfald – Slutsatser från IPCC och IPBES i ett svenskt perspektiv*. SMHI och Naturvårdsverket. Klimatologi Nr 56.

Bhattacharya, T.R. & Managi, S. (2013). *Contributions of the private sector to global biodiversity protection: case study of the Fortune 500 companies*. International journal of biodiversity science, ecosystems services & management, 9(1), pp.65–86.

Borglund, T., De Geer, H. & Hallvarsson, M. (2008). *Värdeskapande CSR : hur företag tar socialt ansvar* 1. uppl.,

Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Upplaga 3.
Stockholm: Liber. ISBN: 9789147112074

Cortinhas, C. & Black, K. (2012). *Statistics for business and economics*. Upplaga 1.
Storbritannien: John Wiley & Sons Inc. ISBN: 978-1-119-99366-7

Dasgupta, P. (2021), *The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review*. (London: HM Treasury)

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/962785/The_Economics_of_Biodiversity_The_Dasgupta_Review_Full_Report.pdf

(Hämtad 2021-12-01)

Deegan, C. (2002), *"Introduction: The legitimising effect of social and environmental disclosures – a theoretical foundation"*, Accounting, Auditing & Accountability Journal, Vol. 15 No. 3, pp. 282-311.

Díaz, S., Settele, J., Brondízio, E. S., Ngo, H. T., Agard, J., Arneth, A., et al. (2019). *Pervasive human-driven decline of life on Earth points to the need for transformative change*.

Science (American Association for the Advancement of Science), 366(6471), pp. Science (American Association for the Advancement of Science), 2019, Vol.366 (6471).

Ejlertsson, G. (2019). *Enkäten i praktiken - En handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur

Equator Principles (2021). *About the Equator Principles*. <https://equator-principles.com/about-the-equator-principles/> (Hämtad 2021-12-01)

Equator Principles (2020). *Equator Principles EP4 July 2020*. https://equator-principles.com/app/uploads/The-Equator-Principles_EP4_July2020.pdf (Hämtad 2021-12-01)

Escrig-Olmedo, E. et al. (2019). *Rating the Raters: Evaluating how ESG Rating Agencies Integrate Sustainability Principles*. Sustainability (Basel, Switzerland), 11(3), p.915.

Fair Finance Guide. (u.å.). *Om Fair Finance Guide*. <https://fairfinanceguide.se/om-oss/> (Hämtad 2021-12-22)

Fair Finance Guide. (2021). *Svenska fondpengar fortsätter hota Amazonas*. <https://fairfinanceguide.se/senaste-nytt/2021/svenska-fondpengar-fortsatter-hota-amazonas/> (Hämtad 2021-11-12)

Fair Finance Guide och BankTrack. (2021). *Banking on Thin Ice - Exposing Scandinavian Bank Finance for Fossil Fuels*. <https://fairfinanceguide.se/media/60041/banking-on-thin-ice.pdf> (Hämtad 2021-11-11)

Finance For Biodiversity Pledge. (2021). *Finance For Biodiversity Pledge - Reverse nature loss in this decade*. <https://www.financeforbiodiversity.org/> (Hämtad 2021-12-22)

FN-förbundet. (2016). *Omställning till hållbar värld brådskar*. <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/08/Faktablad-2-12-H%C3%A5llbar-utveckling.pdf> (Hämtad 2021-12-03)

Fondbolagens förening. (u.å.). *Hållbara investeringar*. https://www.fondbolagen.se/fakta_index/ordlista/h/hallbara-investeringar/ (Hämtad 2022-01-14)

Freeman, R., Harrison, J., Wicks, A., Parmar, B., & De Colle, S. (2010). *Stakeholder Theory*. Cambridge: Cambridge University Press.

Friedman, A.L. & Miles, S. (2002). *Developing Stakeholder Theory*. Journal of management studies, 39(1), pp.1–21.

Gillan, S.L., Koch, A. & Starks, L.T. (2021). *Firms and social responsibility: A review of ESG and CSR research in corporate finance*. Journal of corporate finance (Amsterdam, Netherlands), 66, p.101889.

Globala målen (u.å.). *Om Globala målen*. <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/> (Hämtad 2021-11-12)

Grankvist, P. (2009). *CSR i praktiken: hur företaget kan jobba med hållbarhet för att tjäna pengar*, 1. uppl. Malmö: Liber.

Göteborgs Centrum för Globala Biodiversitetsstudier. (2021). *Vad är biologisk mångfald?* [video]. https://www.youtube.com/watch?v=B-4arXDGJ_w&t=30s (Hämtad 2021-12-08)

Hirschey, M., Bentzen, E. & Scheibye, C. (2019). *Managerial Economics*. 15 Edition. United Kingdom: Cengage Learning EMEA. ISBN: 978-1-4737-5835-3

Hooykaas, M.J.D., Schilthuizen, M., Aten, C., Hemelaar, E.M., Albers, C.J., & Smeets, I. (2019). *Identification Skills in Biodiversity Professionals and Laypeople: A Gap in Species Literacy*. Biological Conservation 238 (2019): 108202. Web.

IPBES. (u.å.). *Models of drivers of biodiversity and ecosystem change*.

<https://ipbes.net/models-drivers-biodiversity-ecosystem-change> (Hämtad 2021-12-08)

IPBES. (2019). *Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*. https://ipbes.net/sites/default/files/2020-02/ipbes_global_assessment_report_summary_for_policymakers_en.pdf (Hämtad 2021-11-09)

Jin, J. & Han, L. (2018). *Assessment of Chinese green funds: Performance and industry allocation*. Journal of cleaner production, 171, pp.1084–1093.

Karwowski, M. & Raulinajtys-Grzybek, M. (2021). *The application of corporate social responsibility (CSR) actions for mitigation of environmental, social, corporate governance (ESG) and reputational risk in integrated reports*. Corporate social-responsibility and environmental management, 28(4), pp.1270–1284.

Krause, M.S., Droste, N., & Matzdorf, B. (2021). *What Makes Businesses Commit to Nature Conservation?* Business Strategy and the Environment 30.2: 741-55. Web. DOI: <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1002/bse.2650>

Leins, S. (2020). *'Responsible investment': ESG and the post-crisis ethical order*. Economy and society, 49(1), pp.71–91.

Luft Mobus, J. (2005). *Mandatory environmental disclosures in a legitimacy theory context*. *Accounting, auditing, & accountability*, 18(4), pp.492–517.

Matallín-Sáez, J., Soler-Domínguez, A., Tortosa-Ausina, E., & De Mingo-López, D. (2019). *Ethical strategy focus and mutual fund management: Performance and persistence*. *Journal of Cleaner Production*, 213, 618-633.

Nath, S., (2019). *The Business of Virtue: Evidence from Socially Responsible Investing in Financial Markets*. *Journal of business ethics*, 169(1), pp.181–199.

Naturskyddsföreningen. (2021a). *Så hänger biologisk mångfald och klimatet ihop*. <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/sa-hanger-biologisk-mangfald-och-klimatet-ihop/> (Hämtad 2021-11-10)

Naturskyddsföreningen. (2021b). *Vad är biologisk mångfald?* <https://www.naturskyddsforeningen.se/faktablad/biologisk-mangfald/> (Hämtad 2021-11-09)

Naturskyddsföreningen. (2021c). *Biologisk mångfald - en överlevnadsfråga*. <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/biologisk-mangfald-en-overlevnadsfraga/> (Hämtad 2021-11-10)

Naturskyddsföreningen. (2021d). *COP26: Tre viktiga slutsatser*. <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/cop26-vad-handlar-det-om-och-vilka-fragor-tas-upp/> (Hämtad 2021-12-02)

Naturskyddsföreningen, Fair Finance Guide & World Animal Protection i Sverige. (2021). *Forests on Fire - The role of Swedish banks in deforestation of the Amazon and Cerrado*. https://cdn.naturskyddsforeningen.se/uploads/2021/10/05122645/29800_2f608fc8798526e.pdf (Hämtad 2021-11-11)

Naturvårdsverket. (2019). *Ett rikt växt- och djurliv*. <https://www.naturvardsverket.se/978-91-620-6874-5> (Hämtad 2021-11-09)

Naturvårdsverket. (u.å.). *Ekosystemtjänster*. <https://www.naturvardsverket.se/ekosystemtjanster> (Hämtad 2021-12-15)

Nurunnabi, M., Esquer, J., Munguia, N., Zepeda, D., Perez, R., & Velazquez, L. (2019). *Reaching the sustainable development goals 2030: Energy efficiency as an approach to corporate social responsibility (CSR)*. *GeoJournal*, 85(2), 363-374.

Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder - Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur

Porter, M.E. & Kramer, M.R. (2006). *Strategy and society: the link between competitive advantage and corporate social responsibility*. Harvard business review, 84(12), pp.78–163.

SEB. (2021). *Biologisk mångfald nästa stora våg inom hållbarhet*.
<https://sebgroun.com/sv/press/nyheter/2021/biologisk-mangfald-nasta-stora-vag-inom-hallbarhet> (Hämtad 2021-12-07)

Shakil, M., Mahmood, N., Tasnia, M., & Munim, Z. (2019). *Do environmental, social and governance performance affect the financial performance of banks? A cross-country study of emerging market banks*. Management of Environmental Quality, 30(6), 1331-1344.

Silva, F. & Cortez, M.C. (2016). *The performance of US and European green funds in different market conditions*. Journal of cleaner production, 135, pp.558–566.

Spurgeon, J. (2008). *Business and Biodiversity*. Business law review (London), 29(3), pp.58–63.

Suchman, M.C. (1995). *Managing Legitimacy: Strategic and Institutional Approaches*. The Academy of Management review, 20(3), p.571.

Sveriges kommunikatörer. (2021). *Så undviker du greenwashing*.
<https://sverigeskommunikatorer.se/kunskap/nyheter/greenwashing/> (Hämtad 2021-12-15)

Swedbank Robur (2021) *Hållbart sparande och hållbara investeringar*.
<https://www.swedbankrobur.se/hallbarhet.html> (Hämtad 2021-11-11)

TNFD. (2021a). *About*. <https://tnfd.global/about/> (Hämtad 2021-12-02)

TNFD. (2021b). *Nature in Scope*. <https://tnfd.global/wp-content/uploads/2021/07/TNFD-Nature-in-Scope-2.pdf> (Hämtad 2021-12-02)

Trost, J. & Hultåker, O. (2016). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur

UNEP, & PRI. (2019), *Fiduciary Duty in the 21st Century*

UNPRI. (u.å.). *What are the Principles for Responsible Investment?*
<https://www.unpri.org/pri/what-are-the-principles-for-responsible-investment>
(Hämtad 2021-11-16)

UNRIC. (u.å.). *Har du koll på COP15 och COP26?* <https://unic.org/sv/har-du-koll-pa-cop15-och-cop26/> (Hämtad 2021-12-07)

Världsnaturfonden WWF. (2020). *Living Planet report 2020 - svensk sammanfattning*.
https://www.wwf.se/cdn.triggerfish.cloud/uploads/2020/09/lpr_2020_sammanfattning_svensk_200909_.pdf (Hämtad 2021-11-08)

Världsnaturfonden WWF. (2021). *Allt du behöver veta om COP26*.

<https://www.wwf.se/nyheter/allt-du-behoover-veta-om-cop26/> (Hämtad 2021-12-02)

World Economic Forum. (2015) *Executive Summary*. http://reports.weforum.org/global-risks-2015/executive-summary/?doing_wp_cron=1620487731.7467839717864990234375

(Hämtad 2021-11-09)

World Economic Forum. (2020) *The Global Risks Report 2020*.

https://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risk_Report_2020.pdf (Hämtad 2021-11-09)

Bilaga A - Enkät

Följebrev till enkäten:

“Finanssektorn och biologisk mångfald”

Till dig som äger aktier, andelar i fonder eller andra finansiella tillgångar.

Biologisk mångfald är all den variation som finns i våra ekosystem och samspelet mellan olika arter och växter som lever i dessa miljöer. Den biologiska mångfalden har en avgörande roll för naturens grundläggande funktioner.

Förlusten av den biologiska mångfalden är en kris som blir allt mer framträdande och därmed väcks frågan om vilken roll finanssektorn har. Genom den här studien vill vi undersöka privatinvesterares generella kunskapsläge och ställningstagande inom investeringars koppling till området. Därför har vi gjort den här enkäten och vänder oss till dig som äger aktier, andelar i fonder eller andra finansiella tillgångar inklusive egna placeringar i premiepensionen.

Vi som gör studien kommer från Handelshögskolan vid Göteborgs universitet. Enkätens resultat kommer att ligga till grund för vår C-uppsats inom “Financial and Industrial Management”.

Enkäten tar cirka 5 minuter att genomföra. Ditt deltagande är naturligtvis frivilligt men vi hoppas att du vill delta i undersökningen och besvara frågorna så fullständigt som möjligt. Dina svar kommer att behandlas anonymt vilket innebär att svaren kommer att databehandlas utan identitetsuppgifter.

Har du några frågor angående enkäten eller uppsatsen är du välkommen att kontakta oss via mail på gusjorjoc@student.gu.se eller gusmaxak@student.gu.se.

Tack på förhand för din medverkan!

Med vänlig hälsning,
Max Åkesson och Johanna Jörgensson
November 2021

Enkätfrågor:

1. Juridiskt kön

Man

Kvinna

2. Ålder.

19 år eller yngre

20–29 år

30–39 år

40–49 år

50–59 år

60–69 år

70 år eller äldre

3. Äger du några aktier eller fonder eller andra typer av investeringar?

Ja

Nej

Vet ej

4. Har du gjort någon investering i aktier eller fonder de senaste tre månaderna?

Ja

Nej

Vet ej

5. Hur stor kännedom har du om problemet med den minskade biologiska mångfalden?

Mycket stor

Ganska stor

Ganska liten

Väldigt liten

Ingen alls

6. Hur bra är din kännedom om hur dina investeringsbeslut kan påverka den biologiska mångfalden?

Mycket bra

Ganska bra

Varken bra eller dålig

Ganska dålig

Mycket dålig

7. Hur mycket tänker du på påverkan på den biologiska mångfalden när du gör en ny investering?

Mycket

Ganska mycket

Ganska lite
Inte alls

8. Din planerade investering visar sig bidra till en negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Avstår du från att genomföra investeringen?

Ja
Nej
Vet ej

9. Om du fyllt i "Vet ej" i fråga 8, förklara gärna kortfattat varför. Om du fyllt i något av de andra alternativen kan du gå vidare till nästa fråga.

Textruta

10. Vad anser du om mängden information som din bank erbjuder angående en investerings påverkan på den biologiska mångfalden?

Alldeles för mycket
Något för mycket
Lagom
Något för lite
Alldeles för lite
Ingen uppfattning

11. Hur uppfattar du tydligheten i den information som finns på din bank angående sambandet mellan investeringar och den biologiska mångfalden?

Mycket bra
Ganska bra
Lagom
Ganska dålig
Mycket dålig
Ingen uppfattning

12. Förväntar du dig att banken ska erbjuda tillgänglig information om hur en investering påverkar den biologiska mångfalden som du kan ta del av innan du tar ett investeringsbeslut?

Ja
Nej
Vet ej

13. Förväntar du dig att banken ska erbjuda tillgänglig information om hur en investering påverkar klimatförändringarna som du kan ta del av innan du tar ett investeringsbeslut?

Ja
Nej
Vet ej

Vänligen ta ställning till följande två påståenden:

14. Mer lättillgänglig information om hur investeringar påverkar den biologiska mångfalden hade kunnat påverka mina investeringsbeslut.

Instämmer inte alls 1 2 3 4 5 Instämmer helt

15. Det är bankernas ansvar att avstå från investeringar i företag och projekt som påverkar den biologiska mångfalden negativt.

Instämmer inte alls 1 2 3 4 5 Instämmer helt

16. Är byte av bank ett alternativ för dig om du får veta att din nuvarande bank investerar i företag och projekt som försämrar den biologiska mångfalden?

Ja

Kanske, det beror på omfattningen

Nej

17. Är byte av bank ett alternativ för dig om du får veta att din nuvarande bank investerar i företag och projekt som bidrar negativ till klimatförändringarna?

Ja

Kanske, det beror på omfattningen

Nej

18. Har du läst någon hållbarhetsinformation publicerad av banken?

Ja

Nej

Vet inte

19. Har du läst din banks hållbarhetsredovisning?

Ja, till stor del

Ja, till viss del

Nej, inte alls

20. Har du några önskemål eller tips på hur banken kan presentera information om hur den biologiska mångfalden är relaterad till dina investeringar? (Frivillig)

Textruta

21. Är det något övrigt du vill tillägga? (Frivillig)

Textruta

Stort tack för din medverkan!

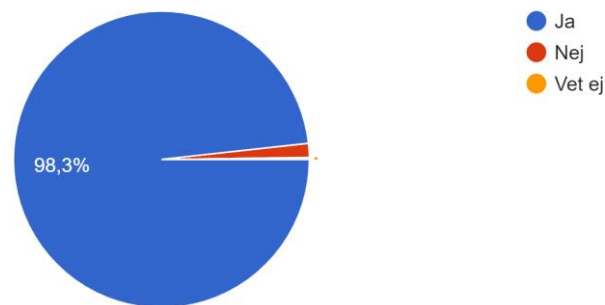
Bilaga B - Övriga enkätresultat

Här presenteras de resultat från enkätfrågorna som inte inkluderades i uppsatsens resultatavsnitt eller som enbart omnämns delvis utan att inkludera tillhörande cirkeldiagram.

Fråga 3

3. Äger du några aktier, fonder eller andra typer av investeringar?

458 svar

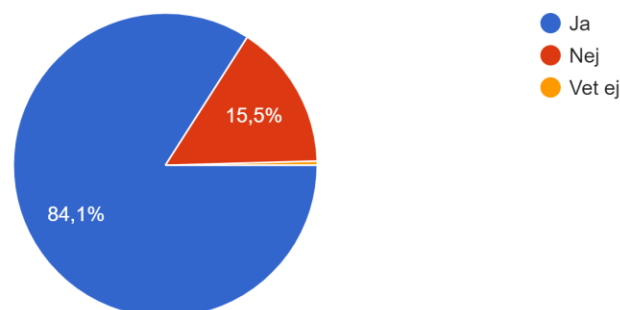
Figur 13. Ägande av aktier, fonder eller andra typer av investeringar.

Fråga 4

Resultatet från fråga fyra visar att det var 385 personer som uppgav att de har gjort någon investering i aktier eller fonder de senaste tre månaderna. Det var 71 personer som uppgav att de inte gjort det och två personer som inte vet, vilket kan antas bero på att de är osäkra på om de gjort det inom den givna tidsramen på tre månader tillbaka.

4. Har du gjort någon investering i aktier eller fonder de senaste tre månaderna?

458 svar

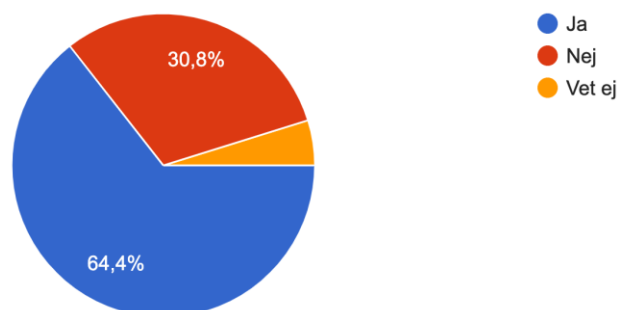

Figur 14. Har du gjort någon investering i aktier eller fonder de senaste tre månaderna?

Fråga 13

13. Förväntar du dig att banken ska erbjuda tillgänglig information om hur en investering påverkar klimatförändringarna som du kan ta del av innan du tar ett investeringsbeslut?

458 svar

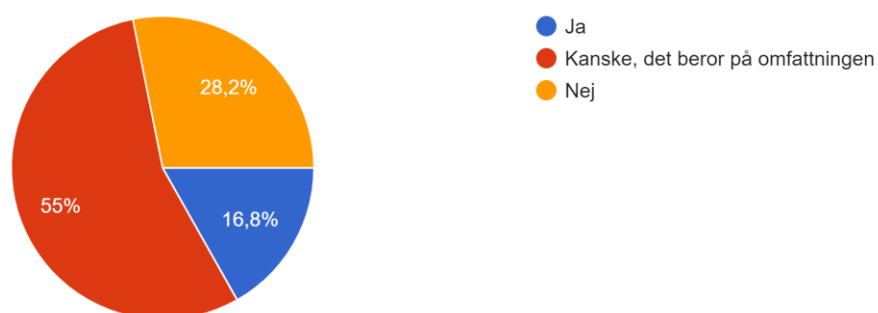

Figur 15. Förväntningar om tillgänglig information från banken angående investeringars påverkan på klimatförändringarna.

Fråga 17

17. Är byte av bank ett alternativ för dig om du får veta att din nuvarande bank investerar i företag och projekt som bidrar negativt till klimatförändringarna?

458 svar

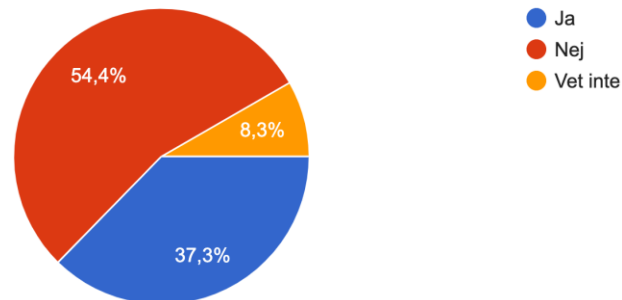

Figur 16. Om byte av bank är ett alternativ om den nuvarande banken investerar i företag och projekt som bidrar negativt till klimatförändringarna.

Fråga 18

18. Har du läst någon hållbarhetsinformation publicerad av banken?

458 svar

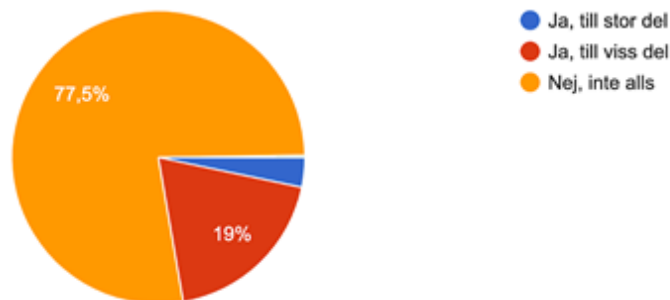

Figur 17. Har du läst någon hållbarhetsinformation publicerad av banken?

Fråga 19

19. Har du läst din banks hållbarhetsredovisning?

458 svar

Figur 18. Har du läst din banks hållbarhetsredovisning?

Bilaga C - Beräkningar av läges- och spridningsmått

Här redovisas de formler samt beräkningar som genomförts för läges- och spridningsmått för åldersfördelningen i enkätundersökningen. Samtliga är beräknade utifrån formler och metoder för grupperad data som är hämtade från boken “*Statistics for business and economics*” av Carlos Cortinhas och Ken Black (2012).

Medelvärde för grupperad data

Ungefärligt medelvärde för grupperade data ges av formeln:

$$\mu_{\text{grouped}} = \frac{\sum fM}{\sum f}$$

Åldersintervall	Antal personer (Frekvens, f)	Intervallens mittpunkt, M	(f × M)
10–19 år	28	14,5	406
20–29 år	289	24,5	7080,5
30–39 år	64	34,5	2208
40–49 år	27	44,5	1201,5
50–59 år	33	54,5	1798,5
60–69 år	12	64,5	774
70–79 år	5	74,5	372,5
Σ	458		13841

Utifrån formeln beräknas medelvärdet som $13841/458 = 30,22$ år

Ungefärligt medelvärde=30 år

Medianen för grupperad data

Ungefärlig median för grupperad data ges av formeln:

$$\text{Median} = L + \frac{\left(\frac{N}{2}\right) - cf_p}{f_{\text{med}}}(W)$$

Medianens klassintervall ges av total frekvens/2 vilket man hittar i intervallet 20-29 år:

$$(N/2) = 458/2 = 229$$

Lägre gränsen för medianens klassintervall, L=20

En kumulativ total frekvens upp till men inte inklusive frekvensen för medianens klass, $cf_p=28$

Frekvensen för medianklassen, $f_{med}=289$

Bredden på klassintervallen, W=10

Totala antalet frekvenser (Σf), N =458

Utifrån formeln beräknas medianen för grupperad data med hjälp av excel vilket ger 26,96 år.

Ungefärlig median=27 år.

Stickprovets standardavvikelse för grupperad data

Standardavvikelsen för grupperad data av stickprovet ges av formeln:

$$s = \sqrt{\frac{\Sigma f M^2 - \frac{(\Sigma f M)^2}{n}}{n - 1}}$$

Totala antalet frekvenser n=458

Åldersintervall	Antal personer (Frekvens, f)	Intervallets mittpunkt, M	(f × M)	M ²	f×M ²	(ΣfM) ²
10–19 år	28	14,5	406	210,25	5887	
20–29 år	289	24,5	7080,5	600,25	173472,3	
30–39 år	64	34,5	2208	1190,25	76176	
40–49 år	27	44,5	1201,5	1980,25	53466,75	
50–59 år	33	54,5	1798,5	2970,25	98018,25	
60–69 år	12	64,5	774	4160,25	49923	
70–79 år	5	74,5	372,5	5550,25	27751,25	
Σ	458		13841		484694,5	191573281

Utifrån formeln beräknas stickprovets standardavvikelse för grupperad data med hjälp av excel vilket ger 12,05 år.

Ungefärlig standardavvikelse=12 år.